

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Centrum školského managementu

Diplomová práce

Bc. Kateřina Mitasová

Role zahraničních studijních pobytů budoucích učitelů

Praha 2017

Vedoucí práce: PhDr. Václav Trojan, Ph.D

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 18. dubna 2017

.....

Kateřina Mitasová

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Václavu Trojanovi, Ph.D. za odborné a trpělivé vedení diplomové práce, připomínky a vstřícnost.

Klíčová slova (česky)

PROGRAM ERASMUS, OSOBNOST UČITELE, ZAHRANIČÍ, STUDIJNÍ POBYT,
CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova (anglicky):

ERASMUS PROGRAMME, TEACHER'S PERSONALITY, ABROAD, STUDY ABROAD,
LIFE LONG EDUCATION

Abstrakt (česky):

Diplomová práce Role zahraničních studijních pobytů budoucích učitelů se zabývá tím, jakou roli může mít zahraniční studijní pobyt u budoucího učitele, které oblasti profesní přípravy pobytem mohou být nejvíce ovlivněny. V teoretické části práce popisuje studium v zahraničí a program Erasmus. Dále se zabývá se osobností učitele, jeho kompetencemi a pedagogickými dovednostmi. Praktická část je věnována konkrétním zahraničním studijním pobytům vybraných studijních programů, analýze jejich studijních plánů a míře možného vlivu na budoucí učitele

Abstract (in English):

The master's thesis *The Role of Studying Abroad for Future Teachers* deals with the impact of an international study visit on prospective teachers and identifies areas of their professional training which can be affected most.

The theoretical part of the thesis expands on studying abroad and the Erasmus Programme. It also deals with the teacher's personality, their competencies and pedagogical skills. The practical part of the thesis is devoted to specific international study visits within selected academic fields; it also analyses the respective study plans and estimates the extent of their possible influence on future teachers.

Obsah

1. Úvod	1
2. Studium v zahraničí – historie, úloha EU, dokumenty	6
2.1. Studium v zahraničí - politický a ekonomický kontext, role, přínos.....	8
2.2. Program celoživotního učení – systém, struktura a strategie, dokumenty v ČR.....	11
3. Erasmus – historie, charakteristika, budoucnost	15
3.1. Program Erasmus v rámci Evropy v číslech.....	18
3.2. Erasmus a ČR v číslech.....	19
3.3. Struktura nového programu Erasmus+.....	21
3.3.1. Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta UK a program Erasmus+	23
4. Osobnost učitele.....	24
4.1. Typologie osobnosti učitele.....	25
4.2. Kompetence učitele.....	26
4.3. Základní pedagogické dovednosti.....	28
4.4. Profesionální kvalita učitele.....	32
5. Boloňská deklaráce.....	37
5.1. Důsledky provedené strukturace v praxi.....	41
5.2. Modely strukturování učitelství.....	45
6. Začínající učitel.....	52
7. Praktická část.....	56
7.1. Cíl výzkumu	56
7.2. Použité metody.....	56
7.3. Kritéria pro definici vzorku	56
7.4. Způsob administrace.....	57
7.5. Charakteristika zkoumaného vzorku.....	57
7.6. Výsledky.....	58
7.6.1. Přehled pedagogických fakult v České republice	58
7.6.2. Počty vyslaných studentů v rámci programu Erasmus na zahraniční studijní pobyt	58
7.6.3. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy	59
7.6.4. Závěry	60
8. Zdroje.....	62
8.1. Tištěné zdroje	62
8.2. Elektronické zdroje:	63
9. Přílohy.....	66

1. vod

Nedílnou a stále dležitj součastí vzdělávací politiky státu je prprava budoucích uitel na jejich povolání. Mezi odborníky i naprch společností probhj diskuse o tom, jakými kompetencemi by učitel měl disponovat. Obecn je pedagog chápán jako osoba, kter se odborn zabývá pedagogikou, a tudz se profesionln venuje vychov a vzdělávání žáků a studentů v různých typech školních zazen a pro tuto prac m prslunou kvalifikaci. Vysokoškolsky vzdlany lektor, kter je kvalifikovanm učitelem, jete nemusí být zpsobil k výkonu tohoto povolání. Požadavky na učitele jsou chápány jako soubory vlastností, neboli kompetence, zahrnující znalosti, dovednosti, postoje a zkušenosti, kter učitel v prbhu života dále rozvíjí (např. komunikativní, rdc, plánovací, odbornou, pedagogicko-psychologickou atd.). Existují výzkumy zaměřeny na zjitovn toho, co uitel pr výkonu profese postrádají ve své profesní vybavenosti, tj. čím je vzdělání ve vysokoškolských institucích s pedagogickm zamřenm nevybavilo – nebo jen v nedostaten míře, aby mohli toto povolání kvalitn vykonávat. Nejčastěji uváděnou ˇinnost, na niž studium učitele neprpravilo je dle šetření O. Šimoníka „adekvtn reakce na neoekvan vývoj vyučování“. Mimo vlastn didaktick dovednosti a odborn znalosti by měl být kladen důraz na dovednosti komunikační, neboť žáci stále obtznji prjmaj klasicky poučující a tudz i direktivn styl.

Kompetence učitele patr v dnešní době k velice diskutovanému tématu, neboť „*existují ˇetn pokusy o vymezen kompetencí učitele, snac se je sblzt s obsahem prpravy budoucích uitel na pedagogických a jiných fakultách.*“¹ . Za jednu z vstznch definic pedagogických kompetencí považujeme tu, kterou uvádí

---

¹ PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREŠ, J. *Pedagogick slovník*, Praha, Portál, 2008, s. 103, ISBN 978-80-73-67-413-8

Pedagogick slovník: „*Soubor profesních dovedností a dispozic, kterými má být vybaven učitel, aby mohl efektivn vykonávat sv povolání*“²

Jednotn model kompetencí pedagoga v podstatě neexistuje. Kyriacou hovoří o pedagogických dovednostech, kter definuje jako „*jednotliv logicky související činnosti učitele, kter podporují řkov učení*“³, a rozlišuje tři dleřit prvky těchto dovedností:

1. Vědomosti, respektive učitelovy znalosti ve vyuovanm předmětu. Dále i jeho znalosti kurikula a všech komponent, jeř mohou ovlivnit řkov učení, vzdělávání, respektive i výchovu.
2. Rozhodování učitele ve všech fázích výuky – tedy i během přípravy na n, v jejím příběhu i po jejím ukonen.
3. Na venek projeven chování a aktivity pedagoga, jejichř cílem je pomoc řkovi.

Další kompetence uitele⁴

1. kompetence k vyučování a výchově (kompetence komunikativní, diagnostick)
2. osobnostn kompetence (zahrnuje odpovědnost učitele za pedagogick rozhodnutí, akceptování sebe i druhých, tvořivost, empatii)
3. rozvejc kompetence (informan, vzkumn, seberegulační dovednosti)

---

² PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREŠ, J. *Pedagogick slovník*, Praha, Portál, 2008, s. 103, ISBN 978-80-73-67-413-8

³ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*, 1. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 20, ISBN 807-1780-0887

⁴ ŠVEC, V. *Klov dovednosti ve vyučování a výcviku*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 22-23, ISBN 80-210-1937-9

nikde mořn získat informace o tom, kter oblasti budoucí profesní prpravy uitel jsou / mohou být zahraničním studijním pobytem na této úrovni ovlivněny.

V rámci dosařen zmnnch cl, respektive vymezen oblastí (odborných, obecnch i didaktických), kter míře zahraniční studijní pobyt u budoucího učitele ovlivnit, budeme tedy postupovat následujícím způsobem:

- V rámci konkrétního cíle charakterizujeme výhody zahraničních studijních pobytů, zjistíme strukturu studia na pedagogických fakultách v R (profesní prprava budoucího učitele na výkon povolání), zaznamenáme informace o programu Erasmus+ (princip, cíle, pravidla). Dále se pokusíme o kvantitativn analýzu získaných dokumentů a dat, srovnání získaných výsledků vybraných pedagogických fakult. Výsledkem bude zjiřtn oblastí, kter zahraniční studijní pobyt u budoucích uitel míře nejvíce, respektive nejefektivněji ovlivnit.
- V rámci měřitelného cíle provedeme porovnání zaměřenosti pobytů na obecn x didaktick x odborn předměty.
- V rámci odsouhlaseného cíle zjistíme oblasti, na kter m být v rámci zahraničních studijních pobytů kladen vtř důraz.
- Realistickm cílem prce je zjistit oblasti studia u budoucího učitele ovlivniteln zahraničním studijním pobytem a definovat roli zahraničního studijního pobytu v prprav budoucího učitele.

Abychom vymezen cíle byli schopni splnit, stanovili jsme několik kroků, kter by nám toto měly umořnit:

- Analýza struktury profesní prpravy budoucích uitel v R
- Definování výhod zahraničních studijních pobytů budoucích uitel
- Charakteristika základních principů programu Erasmus+ a jeho provázanosti vysokořkolskch studiím
- Kvantitativn analýza počtu vyjíždějících studentů a počtu uznaných předmětů v rámci studijních plánů

- Analýza předmětů, které byly rozdlen na obecn x didaktick x odborn
- Srovnání výsledků (zjiřtn, jak oblast může být u studentů nejvíce ovlivněna zahraniční studijní zkuřenost)
- Jak jsme jíž naznačili, výsledky nař práce by mohly posloužit několika institucím v praxi.

Konkrtn bychom rádi, aby nalezly napřklad následující uplatnn:

- Vodítko pro ředitel škol při přijímání absolventů pedagogických fakult.
- Informace pro instituce zabývající se profesním vzdělávání uitel (tvorba vzdělávací politiky).
- Zjiřtn, které oblasti studia budoucích uitel mohou být nejvíce ovlivněny zahraničním studijním pobytem (přnos pro studium).

Co se týká metod práce, které povedou k dosažen vymezených cl, budeme v rámci teoretick části vycházet z odborn literatury a pedevřm informací pedagogických fakult, dle strategických dokumentů EU týkajících se zahraničních studijních pobytů budoucích pedagogů a jejich implementace v rámci ČR (Role přnosu studia v zahranic, Erasmus, Boloňsk systém v ČR, Vzdělávací systém v ČR, Učitel – prepokldan znalosti a dovednosti (profesní standard) atd.)

V rámci praktick části práce plánujeme kvantitativn výzkum zamřen na data, která ilustrují míru a objem mobility, dále pak kvalitativn výzkum, jehož pstřednictvm vyhodnotíme zskan relevantn data pro profilaci a rozvoj.

2. Studium v zahraničí – historie, loha EU, dokumenty

V rámci následující kapitoly shrneme význam studia v zahraničí, především pak v kontextu EU, kter si rozvoj této oblasti klade za jednu z hlavních priorit. Dokonce jsou její cíle v tomto smeru vymezeny i v předních dokumentech, jako například Maastrichtsk smlouva⁵ (1992) i Amsterodamsk smlouva⁶ (1997). Popíšeme i vývoj činnosti v rámci problematiky monosti studovat v zahraničí, pozornost venujeme nejdletm mezinárodním projektům.

Jednou z předních priorit Evropsk unie je bezesporu vzdělávání oban členských zemí. Ačkoli je organizace školství v kompetenci jednotlivých států, vymezuje i Evropsk unie jst koly, kter jim navrhuje, doporučuje, nabízí ve smyslu zefektivnění, optimalizace vzdělávání. Již v rámci Smlouvy o Evropsk unii je vymezena podpora členských zemí, spoluprce škol i univerzit, rozvoj studia, zvyšování kvalifikace atd. Cílem je „euro-občan“.

Vzdělávací projekty Evropsk unie zahrnují více než 30 zem, vetn esk republiky. Toto slo se ovšem týká i zapojench nečlenských zem, respektive stt třetího světa.

Zvyen zájmu o spolupráci v oblasti vzdělání je zaznamenáváno již po podepsání Maastrichtsk smlouvy a Amsterodamsk smlouvy. Ji před jejich podepsáním však byla zprovozněna informan s pro vzdělávání nazvan Eurydice⁷. Funguje dodnes a poskytujeirok spektrum informci o systémech vzdělání v členských zemích.

---

⁵ Pln verze dostupn na http://www.euroskop.cz/gallery/2/760-smlouva_o_eu.pdf

⁶ Pln verze je dostupn na <http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf>

⁷ <http://www.naep.cz/eurydice>

Evropsk unie vyjádřila jasn svou ochotu převzít zodpovědnost za vzdělání „svých euro-oban“. Tento pojem, respektive „Evropa oban“ se poprvé objevuje jíž roku 1985 a splnn jeho cíle mlo být dosaženo právě na poli vzdělání, respektive vzjemn výměny mezi studenty a učiteli, což by znamenalo seznámit jin zem se svou kulturou a historií.

Dalšími požadavky, respektive doporuenmi ze strany Evropsk unie bylo zařazen výuky dvou cizích jazyků jíž v období povinn školní docházky, uznvan diplomů a kvalifikc v jiných státech, uznání vysokoškolského vzdělání za odborn, čímž byl v prav podstatě umožněn vznik jednotlivých vzdělávacích programů (příklady mohou být Lingua, Erasmus či Commet).

V roce 1988 došlo v rámci usnesení k vymezen hlavních cílů evropského vzdělvan. Například se jednalo o „poslen chápání evropsk identity, cílů a hodnot, respekt k lidskm právům či seznámení oban s výhodami Evropsk unie“.

Dále jíž následovalo podepsání zmnn Maastrichtsk smlouvy, v jejímž rámci Evropsk unie převzala zodpovědnost za vzdělvan, respektive plnění společných cílů v oblastech vzdělání i odborn prpravy. O rok později (1993) na tuto smlouvu navazuje takzvan Zelen kniha, která ještě zefektivňuje spoluprací mezi učiteli a žáky, optimalizuje a plánuje rozvoj cizích jazyků a podobn.

Další podstatn dokument byl projednvan v letech 1996-98. Za cíl si kladl rozšřen evropsk dimenze pro jednotliv vzdělávací programy. Jednalo se o „Učení v informan společnosti“. Jak název napovídá, dokument byl orientován predevším na vybavenost škol informačními technologiemi.

Roku 2000 následoval eLearning, kter se ve velké míře zasloužil o rozšřen, respektive zefektivnění výuky a vzdělání za pomoci elektronických technologií.

Roku 2003 byl uveden do provozu informan portál Elearningineuropa (<http://www.elearningeuropa.info>, později: [//www.openeducationeuropa.eu](http://www.openeducationeuropa.eu)), na němž je mon získat rozshl informace o elektronických možnostech vzdělávání v rámci Evropsk unie. O rok později je spuštěn program eLearning i v rámci programu Sokrates, jeho hlavními aktivitami je podpora PC vzdělanosti i informan gramotnosti.

Významným dokumentem, kter následoval v roce 1997, je „Na cestě k Evropě vědění“. Jeho npln je vize rozvoje vzdělávání v EU pro léta 2000-2006, jako priorit je označeno, že do roku 2010 by se měly zdvojnásobit studentsk výměny, výměny pedagogů a podobn.

Roku 2005 došlo za clem usnadnn komunikace mezi zaměstnavateli a uchazeči o práci, studenty a vzdělávacími institucemi k vytvořen tzv. Europassu⁸. Jedná se o soubor pěti dokladů o vzdělání uživatele, jeho kvalifikaci (jak jazykov, tak odborn) a jeho pracovních zkušenostech.

2.1. Studium v zahranii - politick a ekonomick kontext, role, prnos

V této časti práce popшем program celozivotnho vzdělání a pedevm souvislosti a okolnosti, za kterých vznikl, respektive shrneme politickou i ekonomickou situaci v Evropě, která vedla k myšlence, že právě takovto spoluprce na mezinrodn úrovni by mohla prspt k řešení problematiky nezaměstnanosti, stárnutí populace a podobn.

Programu celozivotnho učení (LLP - Lifelong Learning Programme) byl v esk republice zahájen v roce 2007. Od té doby ovem došlo k několika vznamnm zvratm nejen v ekonomice, co samozrejm v důsledcích ovlivnilo

---

⁸ <http://www.europass.cz/co-je-europass/>

i jeho aktivity. Jednalo se pedevším o finann krizi v roce 2008, kter mela za důsledek celkov zhoren globln ekonomiky. Došlo k zaveden řady opatřen za účelem stimulace a obnoven evropsk ekonomiky. Jejich zaclen je samozřejmě i na strukturu nov vznikající strategie pro růst a zaměstnanost – Strategie Evropa 2020⁹. Jde pedevším o to, že pokud nedojde k vyraznm investicím do lidského kapitálu, nebude možné efektivně plnit vymezen cíle této strategie. Pět ze stěžejnch iniciativ Strategie Evropa 2020 tedy je tedy v úzk souvislosti nejen se vzděláním ale i s prpravou v odborn oblasti: Mládež v pohybu, Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa, Digitln agenda, Unie inovací a Platforma pro boj proti chudob¹⁰.

Obecn platí, že pokud dojde ke sprvn promyšlenm a efektivním investicím do vzdělávání a prpravy mladých lidí, bude nastartován i pracovní trh v rámci EU. Za priority je mon označit prpravit se na vývoj lidsk společnosti, tedy prpravit se na pedpokldan stárnutí populace či nauen se získávat informace z nov vznikajících a nabízejících se zdrojů.

Kvalitn vzdělání a odborn prprava na něj jsou cestou k získání pracovního místa a v návaznosti na to i ke kvalitnímu a naplněnému životu. Právě proto jsou vzdělání a prprava na něj jednou z hlavních priorit Strategie Evropa 2020. V rámci snahy o dosaen vytyčených cílů se předpokládají dostaten investice do lidských zdrojů. Pokud se pak jedná o mladé lidi, půjde samozřejmě pedevším o oblast jejich vzdělání a prpravy na budoucí povolání. Právě mladí lidé toti budou zajiřovat další vývoj Evropy.

---

⁹ Evropsk komise. *Evropa 2020* [online]. Brusel, 2016 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm#top

¹⁰ Evropsk komise. *Stěžejn iniciativy* [online]. Brusel, 2012 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/flagship-initiatives/index_cs.htm

Zmnn nov strategie EU nahrazuje, respektive navazuje na strategii Lisabonskou. Prioritn otázkou, na kterou by Strategie Evropa 2020 měla odpovědět, je, jak si vlastn přejeme, aby Evropa fungovala v další dekádě. Odpovd' je založena právě na rozvoji co mořn nejvyššího stupně mořnosti uplatnn a zalenn. Pokud bude toto splněno, dojde Evropa do stavu konkurenceschopnosti.

Aby byly cesty k tomuto cíli lépe vyjdřiteln, respektive i uskuteniteln, je celý proces rozlenn do jednotlivých kroků. Nkter z nich jsou založeny na předcházejícím Strategickm rámci pro evropskou spolupraci ve vzdělávání a odborn prprav ET 2020 (Education and Training 2020), k jehoř prjet dořlo během eskho předsednictví v Radě EU v květnu 2009. Konkrtn se jedná o:

- do roku 2020 minimalizovat počet mladých lidí, kter ukončující vzdělání dříve neř dosáhnou na potřebn titul i odbornou prpravu pro budoucí povolání. Jejich počet by neměl přesahovat 10 %;

Program celoživotního učení nastavil podmínky tak, aby státy v rámci EU byly schopny cl dosáhnout. Nabídl jednotlivm zemím mořnost podpory ve sfere zefektivnění a zmodernizování jejich systémů vzdělání. Díky programu mlad lid daleko lépe získávají potřebn schopnosti a kompetence, jeř načerpají právě na zklad pobytu v zahranic. 23. listopadu 2011 Evropsk komise zveřejnila návrh nového programu Erasmus+ pro všechny na období 2014 – 2020. Ten by měl efektivn propojit do té doby probíhající programy, konkrtn Program celoživotního učení, Mldeř v akci, Tempus, Erasmus Mundus, Edulink a Alfa. Rozřn cl akol spočívá v podpoře sportu. Hlavními prosazovanými a zveřejněnými cíli návrhu integrovaného programu jsou maximalizace rozsahu i kvality celoživotního učení. Toho by mělo být dosaženo usouvztařnnm formln a neformln podoby učení, a to v procesu vzdělání jako takového i odborn prpravy na budoucí povolání. Dalm z cílů je propojen a spoluprace jednotlivých sektorů vzdělání, zapojen maximálního mořnho počtu aktérů v tomto procesu. Celkov by systém měl být mnohem flexibilnější.

Podoba navrhovaného programu z pohledu R

- Jako pozitivn je samozřejmě vnímáno předevřm navýšení rozpočtu. Toto vychází předevřm z reality, že v R zaznamenáváme obrovsk počet velmi kvalitních řdost, kterm bude díky tomuto navýšení mořno ve vtř míře vyhovět.
- Jako efektivn se jeví i propojen návrhu se strategickými dokumenty EU. V důsledku toho dojde ke zvyřšení efektu dosařen cílů v oblasti strategie i politiky.
- Jako ne zcela vyhovující se vřak jev nov název programu Erasmus. Z pohledu řrok veřejnosti i odborníků bude pravdpodobn složit podat dostaten jasn informace o promnch. Pojem Erasmus je bohuřel nejčastěji spojován pouze s vysokořkolskou mobilitou. Dležit nov zalenn clov skupiny tak mohou získat pocit, že se jich toto netýká.
- R si klade za cíl udržet si „značku dobr kvality“ jako Comenius, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Mldeř v akci a nikoli pouze Erasmus.

2.2. Program celoživotního učení – systém, struktura a strategie, dokumenty v R

Program celoživotního učení probíhá pod zřtitou EU i na nařem uzem. Obsahem následující kapitoly tedy budou: clov skupiny Programu celoživotního učení, jeho podprogramy, vymezen jeho cílů, zodpovědných orgánů a dokumentů.

Program celoživotního učení je vzdělávací program spadající pod zřtitu EU. Základy byly polořeny jř 15. listopadu 2006 v rámci rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady . 1720/2006/ES. Program byl vynesen pro léta 2007 – 2013 a v podstatě nahrazuje, respektive navazuje na program Socrates a Leonardo da Vinci z předechozho období. Od roku 2014 se mění na Erasmus+, coř je vzdělávací program Evropsk unie na období 2014–2020, kter podporuje

spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborn prprav a v oblasti sportu, mládeže a neformálního vydělávání. Je nástupcem Programu celozivotnho učení, programu Mládež v akci a dalších.

Jak bylo zmnno, prioritou tohoto programu dosahovat za pomoci procesu celozivotnho učení vývoje Evropy v tom smyslu, že bude dosaženo navýšení znalostí lid, hospodrsk rozvoj tak bude založen na dostaten kvalitifikovanch pracovnících. Dále je samozřejmě sledována i cesta k ochraně prrody, sociln vyrovnanosti společnosti a podobn. Na zklad vymezených cílů se jako ideln prostředek k jejich naplnn jev prav vyměňování zkušeností týkajících se vzdělávacích systémů mezi jednotlivými státy. Nemlo by zůstat u výměny zkušeností, jde především o následnou spolupráci v oblasti vzdělání a odborn prpravy. Za priority programu jsou vymezeny učení se cizím jazykům, interkulturn dialog, rozvoj kreativního a komunikativního pstupu k novým technologiím. Výsledkem by mělo být zkvalitnění sféry vzdělání a odborn prpravy v co možná nejvíce jejích oblastech, respektive tedy postavit proces celozivotnho učení do popředí zájmu.

- Clov skupiny Programu celozivotnho učení:
  - dti, žáci základních i středních škol, studenti a uastnci terciálního, respektive jakéhokoli dalšího stupně vzdělávání;
  - uitel, školitel, instruktoři a další osoby, které se podílejí na procesu vzdělávání v roli toho, kdo „u“;
  - instituce nebo organizace, které nabízejí možnost vzdělání v rámci Programu celozivotnho učení, poprpad podprogramů, které zatituje;
  - osoby, které nesou odpovědnost za proces celozivotnho vzdělání na daném území – v konkrtn obci, regionu a podobn;
  - podniky, firmy, organizace;
  - subjekty, které se orientují na poradensk, konzultační a informan služby v souvislosti s procesem učení;

- sdružení ve sfére vzdělání, jedná se o spolky studentů, un, žáků, uitel, rodičů a podobn;
  - organizace orientující se na výzkum v oblasti vzdělání;
  - neziskov, dobrovoln, nevldn organizace.
- Podprogramy (do roku 2014)
- COMENIUS – zaštiťuje předškolní a školní vzdělávání, respektive zkladn a stedn stupeň
  - ERASMUS – zaštiťuje vysokoškolsk vzdělávání a odborn vzdělávání na vysokoškolsk úrovni
  - LEONARDO DA VINCI - zaštiťuje odborn vzdělávání a odbornou ppravu
  - GRUNDTVIG – zaštiťuje vzdělávání dospělých a celoživotn učení
  - JEAN MONET program zahrnuje akce Jean Monnet a především pak granty udlen na provoz evropských institucí
- Prřezov program se skládá zetr hlavnchinnost:
- propojen a zefektivnění politik,
  - studium cizích jazyků,
  - efektivn využití komunikačních technologií,
  - zužitkování výsledků získaných pstednictvm celoživotního učení.

Program celoživotního učení je tedy rozčleněn do podprogramů na zklad zamřen oblasti vzdělávání: Aktivitě Programu celoživotního učení se dělí na aktivitě:

- centralizovan, kter spadají pod Evropskou komisi,
- decentralizovan, kter jsou v kompetenci nrodn.

Program je realizován pevzn v ramci jednotlivých členských zemí. Především tedy decentralizovane aktivity probhj z iniciativy národních agentur. Ty povtsinou pověří prslune ministerstvo, do jehož kompetence potře plnění cílů Programu celozivotnho učení spadá.

Zodpovědnost za efektivitu plnění cílů programu na národní urovn přebírá Národní agentura. Ta zároveň zodpovd za uelnne využití dotací poskytovaných Evropskou un. Ukoly spadjc do kompetence jednotlivých států jsou vymezeny v ramci Rozhodnutí Komise K 1807, kter bylo vydáno 26. dubna 2007. Nároky na splnn takovýchto dělících cl, respektive minimálních standardů jsou pak formulovány v Prruce pro národní agentury pro implementaci Programu celozivotnho učení. Znění této Prruky je vyjdřeno v ramci smlouvy uzavren mezi Komisí a národní agenturou. Prruka tvor podklady pro klove kontroly, kter vykonává Komise a národní autorita.

V ramci esk republiky je takovou národní autoritou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, za národní autoritu je pak určena Národní agentura pro evropske vzdělávací programy (dále jen NAEP), kter je součastí Domu zahraničních spolupráce (dále jen DZS). Dm zahraničních služeb vznikl z iniciativy MMT a jedná se o prispvkovou organizaci. Jejím hlavním ukolem je zabezpeen školských, vzdělávacích a dalších styků se zahranim, tyto ukoly jsou v pesnm znění vydávány ministerstvem. NAEP se zabývá tvorbou informačních portálů o vzdělávacích programech EU a dalších prováděných mezinárodních aktivitách. Vedle informací poskytuje také konzultace ohledně těchto programů, zabezpečuje plánování a průběh konferencí, seminářů na toto téma. V neposlední rad také propaguje eske školství v zahranic.

3. Erasmus – historie, charakteristika, budoucnost

V červnu roku 1987 byl založen program Erasmus. Jeho aktivity byly zaměřeny především na mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě. Vmenn pobyty jsou ze strany Evropsk komise podporovány jíž od roku 1981. Od roku 1998 může program Erasmus využívat i esk republika. Z poatku byl sice zájem velmi nzk. Důvod tkvel především v neinformovanosti potencionálních zájemců. Je ovšem třeba dodat, že situace se záhy zlepšila a v dalších 25 letech se Erasmusu zuastnilo tmeř 80 tisíc studentů a zaměstnanců vysokých škol. V letech 2007 – 2013 byl za účelem nové finann perspektivy vypracován Program celoživotního učení, kter zaštil všechny vzdělávací programy včetně Erasmus. Od roku 2007 je hlavním koordinátorem všechny vzdělávacích programů v R Nrodn agentura pro evropsk vzdělávací programy (NAEP). V letech 2014 – 2020 Evropsk komise vypracovala nov program pro zahraniční vzdělávání. Takzvan Erasmus plus nahrazuje všechny dosavadní vzdělávací programy. Program Erasmus+ zahajuje reálnou činnost na podzim roku 2014.

Následující kapitola se zamr na podprogram Erasmus, neboť jeho výsledky v souvislosti s jeho historií na rozdíl od zatím velmi krátce fungujícího Erasmus+ mohou být s vetš mrou objektivitě posouzeny.

Podprogram Erasmus si bere za cíl především zefektivnění a optimalizaci vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání na vysokoškolsk úrovni. Vedle zkvalitnění jeho výsledku je tomuto mořno rozumět ve smyslu konkretizace témat spolupráce vysokých škol a institucí, respektive podnik. Erasmus je zejm nejznámější vzdělávací program Evropsk unie. Tvrzen je zalořeno na realitě, že od svého zahjen v roce 1987 pomohl zajistit studium nebo pracovní stáž v zahranic uř více neř 2 milionům evropských studentů. Na tomto podprogramu se jíž aktivn uastn 90 % evropských univerzit.

esk republika se do podprogramu zapojila v roce 1998 a v následujících 25 letech v rámci Erasmusu vycestovalo do zahraničí pbline 50 000 eskch studentů.¹¹

Podprogram Erasmus je k dispozici vem vysokm kolm v R (veřejnm, státním i soukromm), dále pak specifikovanm vym odbornm kolm (instituce souhrnne označujeme jako vysokokolske instituce).

Podmínkou, kter musí být ze strany kol splněna, aby mohlo dojít k jejich zapojen, je Erasmus University Charter (EUC). Ten je třeba vyadat od Evropsk komise. Jedná se o listinu, kter danou kolu nejen opravňuje k uasti, ale především j umožní adat o granty na zvolen aktivity.

- Clov skupiny podprogramu Erasmus:
  - studenti, pedagogové a zamstnnci vysokých škol;
  - kolitel z podnik
- Aktivity podprogramu Erasmus, respektive typy mobilit studentů:
  - studijní pobyty, kter probhj na nkter vybran vysok škole v zahraničí. Tyto pobyty obvykle trvj 3-12 měsíců. K uskutenn je nutn uzaven bilaterálních smluv mezi eskou a zahraniční vysokokolskou institucí. Na zklad těchto smluv je pak studium v zahraničí mon v pln míře uznat v rámci studijního programu na domácí instituci – to konkrtne znamená, že student za předměty, kter uspne absolvuje v zahraničí, obdrj po návratu kredity.
  - pracovní stáže v zahraničním podniku, kter obvykle trvj 3-12 měsíců. Tyto stáže jsou zajiteny eskou vysokokolskou institucí. Student pak v cizím stte provádí na pln uvazek dohodnut zaměstnání. Takov st

---

¹¹ <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>

je takže uznána jako souast studia na eske vysoke škole, kterou student studuje. Tento fakt je nsledne zaznamenán v jeho diplomu, popřpade je studentovi za proveden stáže uznání přísluny počet kreditů.

- intenzivn jazykove kurzy EILC. Pod tímto oznaenm se skrývají kurzy ne tolik často užívaných cizích jazyků, které zpravidla proběhnou jete před začátkem semestru v dané zemi.

- Mobility zaměstnanců V, především pedagogů:
  - vukove pobyty vysokoškolských pedagogů, které se konj v cizí zemi, obvykle trvj 5 dn a 6 tdn.
  - kolen zaměstnanců vysokoškolských institucí – jedná se především o pedagogicke pracovníky, ale i administrativn, popřpade další zaměstnance V. Tatokolen se konj na zahraniční vysokokolske instituci nebo v podniku. Za prioritu je označeno předání s zkušeností, respektive osvojen s dovedností a schopností zcela nových. Samozřejmě instituce, které se na takov vmne podílejí, obdrj od Erasmu takzvany grant na Organizaci mobilit. Jde tedy o financování nákladů, které dan instituci vznikj v souvislosti s vysíláním a především pak pjmnm studentů a zaměstnanců podprogramu Erasmus.

- Podprogram Erasmus dle nabízí financování projektů:
  - studijní pobyty na kratší dobu, které jsou ovšem co do nplne o to intenzivnější. Uastn se jich jak domácí tak zahraniční studenti i uitel. Do takových projektů se pak začlení alespoň tři vysokokolske instituce ze tří různých stt. Podmínkou je, aby všechny instituce disponovaly Erasmus University Charter. Jedna z těchto zuastnnch institucí je zvolena za koordinátora. Jedná se zpravidla o workshopy i letní školy.
  - organizace Intenzivních jazykových kurzů EILC v eske republice. Pokud se jazykovy kurz kon v R, obdrj samozřejmě R jako organizátor grant na jeho realizaci.

Z velmi efektivních a upřednostņovaných aktivit podprogramu Erasmus je na místě vyzdvihnout pracovní stáže studentů a odborn školení zaměstnanců vysokých škol. Stáže je moņné absolvovat převážně v zahraničních podnikách. Jejich úkolem je především zdokonalit odborné a jazykové dovednosti studentů, dále jim pak ukázat cestu, jak se co nejlépe a nejefektivněji přizpůsobit požadavkům trhu práce v EU. Odborn školení poskytují pracovníkům vysokých škol znalosti a pomyslné know-how získané pozorováním a vyzkoušenm si praxe v zahranich. Oba zmnen typy aktivit vedou ke spolupřaci mezi vysokoškolškmi institucemi a podniky, která je programem považována za nejpodstatnější cíl.

3.1. Program Erasmus v rámci Evropy v číslech

Evropská komise přuběņně zveřejņuje údaje o počtech studentů, počtech uitel a počtech ostatních zaměstnanců vysokých škol, kteří se zapojili do programu Erasmus (po akademických letech). Pro ukázku uvádíme situaci v akademickm roce 2011/2012, kdy se zahraničního pobytu (studijní pobyty, pracovní stáže, výukové pobyty nebo školení) zúčastnilo celkem 252 827 studentů a 46 527 zaměstnanců vysokých škol. Celkově lze vidět postupn a trval nárůst účastníků využívající tohoto programu (Graf č. 1). Vzhledem k tomu, že v této práci zabýváme studijními pobyty, nebudeme se dále věnovat jinm než studijním pobytům. Statistické informace o dalších typech využití programu Erasmus je moņné najít např. http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-647_cs.htm

Obdobně jako u celého programu Erasmus, můžeme sledovat trval a postupně se zvyšující počet uskutečněných studijních pobytů. Zmnme opět

akademick rok 2011/2012, který zaznamenal navýšení počtu studijních pobytů v zahraničí o 7,5 % než v akademickm roce 2010/2011.¹²

Zpráva hovoří mimo jiné také tom, že díky programu Erasmus uskutečnilo ze zem, kter jsou do programu zapojeny, sv studijní pobyty přiblin 10 % studentů. Pobyt na zahraniční univerzitě v rámci studia se stává stále významnější soust každého studia (v jakmkoli stupni). Evropsk unie a všechny její člensk státy podporují myšlenku zahrnout studium v zahraničí do běžného studia (tomu také odpovídají finann prostředky, které evropsk i nrodn instituce na tuto aktivitu vynakládají). V roce 2012 byla na setkání v Bukurešti, kter se proběhlo 26. – 27. 4. přijata strategie, kter pott s tím, že mobilita studentů bude podporována tak, aby bylo do roku 2020 dosaženo 20 % podílu na zahraničních školách.¹³

3.2. Erasmus a ČR v číslech

V České republice je situace obdobn jako v Evropě. Obliba programu Erasmus roste jak ze strany aktivních uastnk (studenti, pedagogičtí pracovníci, zaměstnanci škol, vysok školy...), tak i ze strany MŠMT ČR. Do programu se od poatku postupn zapojily všechny veřejn školy i státní školy. Postupn se skupina rozšiřovala také o soukrom vysok školy. Statistick údaje o programu, zapojen České republiky do různých částí programu apod. lze velmi podrobn zkoumat např. na - <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>

---

¹² Zpracováno za pomoci *Program Erasmus v roce 2011/2012 v číslech. European Commission* [online]. Brussel: Directorate-General for Communication, 2013

¹³ Zpracováno za pomoci *Program Erasmus v roce 2011/2012 v číslech. European Commission* [online]. Brussel: Directorate-General for Communication, 2013

Nejdůležitější a nejsledovanější činností podprogramu je mobilita studentů. Celkov počet vysílaných i prijmanch studentů se rok od roku navyšuje. *V akademickm roce 2011/2012 vycestovalo 7004 studentů.*¹⁴

*V roce 2009/2010 vycestovalo 5 975 studentů. V letech 1998-2010 bylo do zahraničí vysíláno celkem 51 273 eskch studentů. Důležité je tedy i konstatování že dochází k vyrovnání pomeru vysílaných a prijmanch studentů. Prinou navyšn zájmu zahraničních studentů o studijní pobyt v R je ve vyšší a kvalitnější nabídce predmt vyučovnch v cizích jazycích a predevšm je pak uzavíráno více bilaterálních smluv se zahraničními školami*¹⁵

Za zmínku jist stojí fakt, že dochází k navyšn nejen kvantity, ale i kvality pobytů. Zuastnne školy a instituce mají zájem posílat své studenty na univerzity, které jsou kvalitn a kurzy/predmty, které tak studenti budou zapisovat a nsledn studovat, budou prnosem jejich studia na domovsk univerzitě. Takov kurzy/predmty musí splňovat urovni požadovanou na domovsk univerzitě. (jedním z pravidel programu je uznání studia v zahraničí na domovsk univerzitě a získání potrebnch kreditů). Největší zájem je o predmty/kurzy vyučovn v anglickm jazyce. Velkm prnosem studia v zahraničí je, mimo jiné, mošnost získání dovedností a zkušeností s jiným typem systému vzdělávání, metod vzdělávání, didaktických postupů apod. Tato oblast je velkou výhodou i pro samotn domovsk univerzity, kam se student nsledn vrací a které tak být obohaceny o nové pohledy na danou problematiku. Mezi důležité priority se řadí i odborn

---

¹⁴ *15 let programu Erasmus v R* [online]. In: . Praha: Dm zahraniční spoluprce, 2013, s. 14 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: file:///C:/Users/Dekanat/Downloads/15_let_Erasmus.pdf

¹⁵ Zpráva o uasti esk republiky v Programu celoživotního učení 2007-2011. *Zpráva o uasti esk republiky v Programu celoživotního učení 2007-2011* [online]. Praha: Dm zahraniční spoluprce, 2011, s. 58 [cit. 2017-04-19]. ISBN 978-80-87-335-30-7. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1>

kurzy prnšejc jim dovednosti přmo v daném oboru, tedy nejen jazyk. Seznámení se s kulturními a sociálními zvyklostmi je nedílnou soust každho studijního pobytu v zahranic. Absolvování pobytu v rámci programu Erasmus může byt takže zaatkem mnohem uš mezinrodn spoluprae mezi danmi institucemi, kter nsledn může vst rozvoji spoluprae např. ve vědecko-vzkumn oblasti. Důvodem pro absolvování studia v zahranic studenti podle závěrečných zpráv, uvádějí: novou ivotn zkušenost, zlepšení jazykových kompetencí a prohlouben odborných znalostí a v neposlední rad takže berou zahraniční zkušenost jako monost lepšího budoucího pracovní uplatnn.

V esk republice je program Erasmus spravován Domem zahraničních spoluprae. V roce 2009 byla v esk republice (jako jedné z mala zem v Evropě) zavedena online centrn databáze závěrečných zpráv studentů, kter je veejn přstupn na adrese <http://erasmusdatabaze.naep.cz> a obsahuje zvren zprávy studentů z pobytu (včetně zkušeností, hodnocen a tipů). Lze v ní vyhledávat nejen podle zem, mest, typu pobytu, ale i univerzit (domácích i zahraničních).

3.3. Struktura nového programu Erasmus+

Pro období 2014-2020 Evropsk komise představila návrh nového programu, kter m sjednotit vech sedm stávajících vzdělávacích programů EU do jednoho programu s názvem Erasmus pro všechny. Nov program m umonit a 5 milionům osobám studovat nebo se přpravovat na povolání v zahranic. Komise navrhuje 73 % navyen v porovnání se stávajícím sedmiletm rozpočtem, což znamená, že na nov období 2014–2020 bude přdleno 19 miliard eur. Hlavn tř pilíře nového programu

*by měly být: podpora individuln mobility, podpora projektů spolupráce pro inovace, podpora evropských a národních politik pro oblast vzdělávání a odborn prpravy.*¹⁶

Jak jsme jíž uvedli, nov vytvořen program Erasmus+ zahrnuje Program celoživotního učení (Comenius, Erasmus, Grundtvig, Leonardo), Mld v akci, Programy mezinárodního vysokoškolského vzdělávání (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, bilaterln programy), program Jean Monnet a nov také i program sport. Všechny tyto časti vytvr jeden integrovan program a dn z nich se neru.

Program Erasmus+ si ponechal většinu pravidel z předchozího programu, kter byla rozřen o např. monost zapojen vyšších odborných ˇkol, středních odborných ˇkol a uilt. Můžeme zmnit ˇir souvislosti, které vedly k inovaci programu nyní znmm pod jménem Erasmus+.

Počty nezaměstnaných v celé Evropsk unii jsou dležitm faktorem pro změnu vzdělávací politiky, a to v souvislosti s počty volných pracovních míst, kdy se dlouhodob nedaří se obsazovat pracovní pozice kvalifikovanými absolventy/uchazeči o zaměstnání. To bylo důvodem k tomu, aby Evropsk unie začala aktivn pracovat se skutečností nedostatečných dovedností absolventů, kter jsou pro zaměstnavatele klov. Řeenm sejevila monost studovat v zahraničí a získat tm dovednosti a zkušenosti, kter mohou být aplikovány doma. Souben by mělo nastat zlepšení kvality i kvantity vzdělání, stejn tak i odborn prpravy pro budoucí povolání.

---

¹⁶ NAEP. *Současnost a budoucnost programu Erasmus* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: http://www.naep.cz/image/content-management/14_TZ_ERA_29.8._1.pdf

3.3.1. Univerzita Karlova - Pedagogick fakulta UK a program Erasmus+

Podle tvrzen samotn Univerzity Karlovy, je nalezeme na oficiálním webu, je cílem zapojen PedF do programu Erasmus+ dosaen evropsk dimenze v rámci prpravy budoucích uitel na jejich povolání. Spolupráce s mnoha zahraničními univerzitami poskytuje studentům získat aktuln poznatky, ale i praktick zkušenosti v jejich oboru i pedagogických aktivitách, akademičtí pracovníci pak v rámci programu Erasmus+ dostvj prleitost prednšet na těchto zahraničních univerzitách, posléze si s kolegy vyměnit poznatky týkající se vědních oborů, jimiž se zabvj.

Hlavn aktivity probhj ve třech oblastech:

- KA1: Learning Mobility of Individuals
- KA2: Cooperation for innovation and the 23xchange of good practices
- KA3: Support for policy reform

O programu, zapojen se, pravidlech apod. zde nebudeme podrobněji hovořit. Všechny informace lze najít na webových stránkách Univerzity Karlovy: <http://www.cuni.cz/UK-39.html> a na webových stránkách Pedagogick fakulty Univerzity Karlovy: <http://www.pedf.cuni.cz/PEDF-170.html>,

4. Osobnost učitele

„Osobností se v psychologii rozumí individuln jednotě člověka, vyznačující se integrací, interakcí a směřováním k cíli. Vyzrl uitelsk osobnost m širok kulturn politick rozhled a vysokou erudovanost ve svém oboru. Učitel musí být specialistou na práci s lidmi v procesu vzájemného působení a formování jednoho člověka druhm člověkem.“¹⁷

Kromě psychick vyrovnanosti a charakteru, respektive morálních kvalit učitele hraje významnou roli i jeho schopnost orientovat se v aktuálních kulturních i vědeckých poznatcích. Právě na kombinaci vsch těchto předností je pak zalořena jeho profesionalita, respektive autorita, kterou si takto získá nejen u říká a studentů, ale i rodičů, kolegů, veřejnosti.

Vedle charakterových vlastností a schopnosti zapůsobit na řky je právě jeho autorita předpokladem kladného vlivu na n. říkám imponuje kladn a spravedliv postoj k nim a teprve pak učitelovy znalosti a pracovní schopnosti. Odborníci tvrd, ře pro svého oblíbeného učitele říci dokz vykázat větší aktivitu.¹⁸

„Učitel je především člověk, který miluje dti, nachází radost ve styku s nimi, umí se s dětmi přátelit, bere si k srdci dtsk radosti i zn dětskou duši a nikdy nezapomíná, ře on sám byl také dítětem. Věří, ře se kařd dt míře stát dobrm

---

¹⁷ ALENA, Neleřovsk. *Pedagogick komunikace v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, a s., 2005. ISBN 80-247-0738-1.

¹⁸ KOHOUTEK, R. a kol. *Základy pedagogick psychologie*. Brno: CERM, 1996, s. 23, ISBN 80-85867-94-X.

*lovkem. Dobrm učitelem je také ten, kdo dobře zn svůj obor, jemuž vyučuje, miluje ho a je obeznámen s nejnověšími pedagogickými trendy i výzkumy.*¹⁹

Holeček, jeden z předních odborníků v problematice pedagogiky, se ve svem výzkumu zaměřil na to, kterými vlastnostmi by podle mněn žak měl disponovat ideln učitel. Na základě svých zjištěn vytvořil model takového pedagoga. Měl by se chovat přtelovsky, být spravedliv, neměl by nikoho zesměšňovat i dělat podrazy. V tomto výzkumu se dokonce potvrdilo i to, že žaci chtěj, aby byl učitel prměřeně dominantn a aby měl ve třidě dobrou kázeň, klid a pořádek.²⁰

4.1. Typologie osobnosti učitele

*„Typologie je pro učitele jaksi zrcadlo dležit pro sebezpoznání a z něho vyplývající autoregulaci. Typologie také pomáhá lépe poznat kolegy v pedagogických sborech.*²¹

Odborníky zřejmě nejuznvaněší typologií učitele, respektive jeho osobnosti, je typologie sestaven W. O. Doringem, kter rozliřil šest variant osobnosti učitele. Tato typologie je založen na obecn typologii osobnosti člověka vytvořen Eduardem Sprangerem.

- a) Nboensk typ učitele se vyznačuje spolehlivostí. Je ale uzavřen, často postrádá smysl pro humor. V důsledku nedostatečného smyslu pro hru se

---

¹⁹ NELEŠOVSK, A. *Pedagogick komunikace v teorii a praxi*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 13, ISBN 80-247-0738-1

²⁰ PRŮCHA, J. *Učitel: souasn poznatky o profesi*, Praha: Portál, 2002, s. 60, ISBN 80-7178621-7

²¹ KOHOUTEK, R. a kol. *Základy pedagogick psychologie*. Brno: CERM, 1996, s. 24., ISBN 80-85867-94-X

nedokáže přizpůsobit předevřm potřebám mladřch říká. Své činy takov pedagog posuzuje z hlediska vyřch principů, respektive smyslu řivota.

- b) Estetick typ pedagoga je typick převahou fantazie, citovosti, respektive iracionálních prvků nad racionalitou v jeho jednání i uvařovn. Takov učitel se dokáže velmi dobře vcítit do osobnosti svých říká a pomoci tak jejich osobnost utvářet a ovlivņovat.
- c) Sociln typ věnuje dostatečnou pozornost vřem svm říkám, neomezuje sv sympatie na konkrtn jedince.
- d) Teoretick typ pedagoga klade na první místo svého zájmu vyučování předmět, respektive znalosti říká v tomto oboru. Na jejich osobnost zapomíná, coř často způsobuje, ře se říci takového učitele boří.
- e) Ekonomick typ považuje vzdělání předevřm za nabyt prakticky uřitench znalosti, respektive dovednosti. Jeho cílem je dosařen maximálních výsledků za minimln vynalořen energie. Dleřt je pro něho pouze to, co je zároveň uřiten.
- f) Mocensk typ pedagoga prosazuje své postoje, názory, pořadavky násilím. Dl mu dobře převaha vlastn osobnosti nad řkem, bohuřel řky nezřídka trest.

4.2. Kompetence učitele

Kompetence učitele patří v dneřn době k velice diskutovanému tématu, neboť *„existují etn pokusy o vymezen kompetenci učitele, snařc se je sblřit s obsahem přípravy budoucích uitel na pedagogick a jiných fakultách.“*²² Za jednu z vstiřnch definic pedagogických kompetenci považujeme tu, kterou uvádí

---

²² PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREř, J. *Pedagogick slovník*. Praha: Portál, 2008, s. 103., ISBN 978-80-73-67-413-8

Pedagogick slovník: „*Soubor profesních dovedností a dispozic, kterými má být vybaven učitel, aby mohl efektivn vykonávat sv povolání*“²³

Jednotn model kompetencí pedagoga v podstatě neexistuje. Kyriacou hovoří o pedagogických dovednostech, kter definuje jako „*jednotliv logicky související činnosti učitele, kter podporují řkovo učení*“²⁴, a rozliřuje tři dleřit prvky těchto dovedností:

- 1) Vědomosti, respektive učitelovy znalosti ve vyuovanm předmětu. Dále i jeho znalosti kurikula a vřech komponent, jeř mhou ovlivnit řkovo učení, vzdělávání, respektive i výchovu.
- 2) Rozhodování učitele ve vřech fázích výuky – tedy i během přípravy na n, v jejím prbhu i po jejím ukonen.
- 3) Na venek projeven chování a aktivity pedagoga, jejichř cílem je pomoc řkovi.

Dalř kompetence uitele²⁵

- 4) kompetence k vyučování a výchově (kompetence komunikativní, diagnostick)
- 5) osobnostn kompetence (zahrnuje odpovědnost učitele za pedagogick rozhodnutí, akceptování sebe i druhých, tvořivost, empatii)
- 6) rozvíjející kompetence (informan, vzkumn, seberegulační dovednosti)

---

²³ PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREř, J. *Pedagogick slovník*. Praha: Portál, 2008, s. 103. ISBN 978-80-73-67-413-8

²⁴ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepřmu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 20., ISBN 80-7178-022-7

²⁵ řVEC, V. *Klov dovednosti ve vyučování a výcviku*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 22-23. ISBN 80-210-1937-9

4.3. Základní pedagogick dovednosti²⁶

- **Plánování a prprava** – Cílem dobrého učitele by melo být naplánování takových aktivit, je povedou k efektivnímu způsobu nabyt nových znalostí a schopností akem. Tato fáze je ve velké míře ovlivněna tím, jak je konkrtn pedagog zkušen. Především zanjc uitel venuj této fázi mnohem vt prostor. Jejich plány jsou detailnější, podrobnější. Během plánování a prpravy na vyučování by pedagog mel věnovat pozornost nejen uel a cíli hodiny, ale i potřebám, je jeho c, respektive studenti mají. Naprklad je zapotřebí naplánovat hodinu tak, aby byla po celou dobu udržena pozornost k.

Vymezit můžeme několik základních fází plánování vyučování:²⁷

- I. Vymezen cílů výuky.
  - II. Volba aktivit, rozvren vyučovací jednotky.
  - III. Prpraven pomůcek, které jsou potřeba.
  - IV. Naplánování způsobu pozorování a vyhodnocen práce k, respektive jejich výsledků. A to nejen v prbhu vyučovací jednotky, ale i po jejím ukonen.
- **Realizace vyučovací hodiny** – zde pripad vvahu hned několik aspektů. Predn se jedná o samotn vystupování pedagoga. Velmi dležit je totiž nejen to, co učitel ˇin, ale i způsob, jakým aktivity provádí. Výraz ve tváři, tón hlasu, styl řeči, gestikulace, postoj těla, on kontakt, to vše hraje obrovskou, ˇasto opomjenou ulohu. Pedagog by mel vyzařovat cílevědomost, sebedůvěru, sebevdom, jistotu i uvolněnost. Mluven projev učitele dokáže

---

²⁶ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 23. ISBN 80-7178-022-7

²⁷ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 31. ISBN 80-7178-022-7

do velké míry ovlivnit míru efektivitě jeho výsledného vlivu na řky. Komplikovanost výkladu musí jít ruku v ruce s duřevn vyspělostí říká, jíž by si pedagog měl být vědom. Během kladen otázek týkajících se učiva by měla být zapojena cel třida, respektive vřichni říci. Učitel by měl být dále schopen využít i chybných odpovd říká kladnm způsobem.

V rámci zadávání uebnch ukol je bezpodmnen nutné, aby říci pochopili nejen, co mají udělat, ale i spatrovali souvislost mezi konkrtn ulohou a tím, co se díky ní mají naučit a osvojit si.

- **Řzen vyučování** – Pedagog musí disponovat potřebnou mrou organizačních a řídících schopností a dovedností, aby se říci měli mořnost efektivn vzdělávat a učit. Během výuky musí být učitel schopen dosáhnout zachování potřebného klidu, pořádku.

Jiř samotn zahjen vyučovací jednotky by měl učitel provést s maximln přesností vzhledem k předem stanovenému rozvrhu. Přechod mezi danmiinnostmi a aktivitami v rámci hodiny by měl být plynul. Uitel by měli mít vřdy na paměti, ře jejich hlavnm ukolem je udržování pozornosti říká a jejich aktivn zapojen doinnosti.

Tř ukonen vyučovací jednotky m jist pravidla. Pedevřm by měla končit včas, tedy ani později ale ani dřve. Jeřt dleřitjř je ovřem vymezen dostatenhoasu na zpetnou vazbu o odveden práci ze strany říká.

- **Klima třdy** – Klima ve třd do znan míry závisí na vztahu říká k procesu učení. Optimln je v tomto smyslu klima clevdom a orientovan na zadan ukol, uvolnn, vřel a zamřen na osobnost řka.²⁸ Aby byla zmnn cílevědomost a orientace na ukol zajiřtna, je zapotřebí, aby říci uznávali učitele jako autoritu, kter organizuje a řdaktivit v rámci výuky.

---

²⁸ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepřmu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, ISBN 80-7178-022-7

Vřelost klimatu je zalořena na zájmu pedagoga o potřeby a přání zk. Ochota učitele vyjít zkm vstříc ovšem musí být přiměřen, její přemíra by totiř mohla vést k situaci, kdy zci nebudou vyvíjet dostatečnou aktivitu, protože budou spoléhat na pomoc učitele. K navození pozitivního klimatu třídy ve velké míře přispívá motivovanost zk. Vnitřní motivace se projevuje zájmem zk za uelem uspokojení jejich zvdavosti nebo například pocitu uspchu. Vnjř slořka motivace je přstředkem k zapojen zka do takových aktivit, jejichř cílem je například pochvala ze strany učitele nebo rodičů. Pedagog by si měl být vědom faktu, ře pro zka je velmi motivující pocit, ře splnn zadanho ukolu je v jeho silách.

Za nejpodstatnjř prvek vedoucí ke zvyřšení kvality vzdělávacího procesu odborníci veskrze považují zvyřšovn sebeucty a sebedůvěry zk. Je velice dležit zkovi poskytovat zpětnou vazbu, přčemř uitel musí mít na paměti, ře pokud zkm zdraznj jejich neuspchy ve srovnání s jinými zky i přesto, ře podvj nejlepř výkon, jakého jsou schopni, míře dojít k vřnmu pořkozen jejich sebeucty i sebedůvěry.

- **Kázeň** – Kázeň je podstatnou podmínkou efektivního příběhu výuky. Učitel by si měl přede vřm uvědomit, ře pořádek ve třídě závisí v první řadě na jeho schopnosti naplánovat hodinu tak, aby byla po celou její dobu udržena pozornost zk.
- **Hodnocen prospěchu zk** - Hodnocenm se rozumí kařd činnost, která spovv v posouzení výkonů zk. Existuje tedy mnoho významů hodnocen.²⁹ Přede vřm by mělo působit motivan na zky, učiteli pak poskytnout fakta k posouzení přípravenosti zka postoupit ve výuce do vřřch stupně.

---

²⁹ KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepřmu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 122. ISBN 80-7178-022-7

Hodnocen je jednou z variant zptn vazby. Poslouží ke zjiřtn potz žáků, dále analýze efektivnosti učení.

Hodnocen žáků je ovšem spojeno i s mnoha úskalími. Pedevřm by nemlo vyvolávat deprivaci žáka v tom smyslu, že je v rámci hodnocen poukázáno na jeho slabiny věci ostatním spolužákům. V dneřn době vývoj hodnocen klade vtř důraz na to, aby byl brán ohled na výsledky praktick činnosti, vývoj se záznamy žáka o dosahovaných jeho výkonech, a aby se více používalo diagnostick hodnocen.³⁰

- **(Sebe)reflexe a evaluace** – Pedagog by se měl být schopen konstruktivn zamyslet nad výsledky své práce. Tm je mnno pedevřm sebehodnocení za účelem zlepřen budoucí práce. K efektivnímu sebehodnocení učitelům může pomoci celá řada metod sběru dat jako například deník, pořízen záznamu z jeho hodiny, zptn vazba od žáků

Nejdležitřm článkem v procesu vzdělávání je neoddiskutovateln učitel. Předpokladem jeho úspřn činnosti, jsou jeho vynikjc odborn znalosti oboru, znalosti metod výuky, praktick zkušenosti a lektorsk dovednosti, mezi které se řadí pedagogick schopnosti, znalost psychologie, motivace, organizan schopnosti, komunikace, kreativita, didaktika a dalř.

V procesu učení najdeme 3 zkladn části: učitel, žák, učivo. Vzájemn interakce těchto základních částí procesu nm tvoří základ pro dalř rozvoj procesu učení. Současn víme, že na proces učení m zsadn vliv sociln prostředí, ve kterm se učení odehrává, ať uř se jedná o vztahy ve skupině, vlastnosti a chování zúčastněných, mluvíme o sociálním klimatu. Aby proces učení byl úspřn, např. např. Kyriacou hovoří o potřeb vytvořen přízniv psychologick atmosféry,

---

³⁰ KYRIACOU, Ch. *Klčov dovednosti učitele: cesty k lepřmu vyučování*. 2. vyd. Praha: Portál, 1996, s. 126. ISBN 80-7178-022-7

schopnosti empatie, dobr sociln percepci. Procesem učení se zabývá celá oblast oboru pedagogiky.

4.4. Profesn kvalita učitele

„Kvalita učitele je veobecn považována za klov faktor, který zásadním způsobem ovlivňuje kvalitu školnho vzdělávání.“³¹ Ji minimln dvacet let se vzdělávací politika zabývá otázkou kvality uitel. Tento směr je patrn také z dokumentů OECD, Evropsk komise, Rady Evropy a dalších. Zlepšování kvality systému prpravy budoucích uitel, stejn jako jejich profesní rozvoj v dalších letech je zsadn téma pro vzdělávací politiku a její nástroje. Tuto problematiku můžeme ovsem sledovat také v řadě výzkumů, kter zabvj pedagogickou teorií a pedagogickm výzkumem. Vtšina modelů zahrnuje do popis charakteristik klovch prvků kvality učitele spolen oblasti:

- o znalosti
- o pedagogick a didaktick dovednosti
- o postoje, hodnoty a osobnostn vlastnosti

V oblasti postojů, hodnot a osobnostních vlastností kvalitních uitel je kladen důraz zejména na charakteristiky, jako jsou:

- o oddanost profesi
- o naden
- o vysok pracovní nasazen

---

³¹ TOMKOV, Anna, Vladimíra SPILKOV, Michaela PSOV, Nataa MAZÁČOVÁ, Tereza KRMROV, Klára KOSTKOV a Jana KARGEROV. *Rámec profesních kvalit učitele*. Praha: Nrodn ustav pro vzdělávání, 2012. s. 6, ISBN 978-80-87063-64-4.

- o energie venovan praci
- o zaujetí pro praci se žáky
- o empatie a pozitivn prstup k žákm
- o vysok odpovědnost
- o spravedlivost
- o čestnost
- o spolehlivost
- o důslednost
- o analytick a konceptuln mylen
- o tvořivost
- o organizan schopnosti
- o flexibilita a schopnost improvizace,
- o sebereflexe

Z uvedeného můžeme dovodit, že požadavky na učitele jsou v současné době směřovány na schopnost pohybu a přiblížení se k danému cíli.

„Od 80. let se také namísto behavioristického prstupu, redukujícího požadavky na učitele na pracovní dovednosti nutné k výkonu povolání, které zjednodušuje převodem na pozorovateln akty chování, postupn prosazuje integrativní, holistick prstup. Ten vychází z komplexního obrazu práce učitele, v němž kontextovost a provázanost jednotlivých komponent hraje důležitou roli. Kvalita učitele je chápána jako komplexn charakteristika, která zahrnuje mnoho vzjemn provázaných aspektů a dimenzí, z nichž nkter jsou obtžn pozorovateln a hodnotiteln.

Od 90. let se mnoho autorů snaží charakterizovat klčov prvky kvality učitele. Mezi nejvýznamnější počiny v této oblasti patří vymezen sedmi základních oblastí profesních znalostí učitele (professional knowledge), které zásadním způsobem ovlivňují kvalitu jeho praktick činnosti – rozhodovací procesy, akci i její reflexi. Z hlediska koncepčního a terminologického je důležité zdůraznit, že profesní znalosti,

*poznatkov báze učitelství, jsou chápány jako struktura zahrnující složku vdomostn, dovednostn, zkuenostn, postojovou a hodnotovou.*³²

Vymezen kvality učitele dle postupovalo k vymezen profesních kompetencí jako např. dovednosti, postoje, motivan schopnosti, znalosti, kdy můžeme hovořt základních pilrch fungování učitele.

V souvislosti s pojmenováním klíčových prvků kvality učitele označovaných např. jako profesní kompetence nebo profesní znalosti, byly definovány profesní standardy jako normy kvality vykonávání uitelsk profese. Tm, že se stát vznamn podl, i přímo stanovuje normy kvality, vyjadřuje svoji odpovědnost za kvalitu uitel a jejich vzdělávání a vytváří také podmínky k zajiovn kvality.

O profesních standardech se nejčastěji hovoří jako o klíčových kompetencích uitelsk profese. Klov kompetence jsou vnímány jako komplexn a flexibiln soubor znalostí, dovedností, zkušeností, hodnot a postojů, které jsou nezbytn pro výkon dané profese. Průcha pracuje např. s kompetencemi odborn předmětovými, psychodidaktikami, komunikativními, organizan řídícími, diagnostickými a intervenčními, poradenskými a konzultativnmi a kompetencemi k sebe reflexi.

Tomkov, Spilkov, Přov, Mazáčová, Krmřov, Kostkov a Kargerov říkájí, požadování znaky kvality práce učitele mají souvislost s efektivním vyučováním a uenm. Hovoří o:

- pedagogických a didaktických kompetencích
- oborových a oborov didaktických znalostech a dovednostech
- sociln vztahov dimenzi
- celozivotnm a profesním rozvoji

---

³² TOMKOV, Anna, Vladimíra SPILKOV, Michaela PřOV, Nataa MAZÁČOVÁ, Tereza KRMřOV, Klára KOSTKOV a Jana KARGEROV. *Rámec profesních kvalit učitele*. Praha: Nrodn ustav pro vzdělávání, 2012. s.6, ISBN 978-80-87063-64-4

Dále můžeme zmnit tzv. efektivn vyučování a učení, kam patří mimo jiné dovednost dovednost pracovat v multikulturních třídách, efektivn pracovat s rzn strukturovanou skupinou z pohledu etnického, jazykového, náboženského, z pohledu nejednotn kvality sociálního zázemí, potřeby integrace říká a studentů se specifickými vzdělávacími potřeby.

Nemůžeme opomenout, v posledních letech čím dál víc zdrazņovan potřeby schopnosti interdisciplinrn. Z potřeby stanovit rámec, kompetencí, dovedností, znalostí a schopností uitel se začalo v posledních letech více hovořit o tzv. profesním standardu. Jeho stanoven vřak v sobě může nést riziko v podob omezen např. kreativity nebo přpadn kladen velkého drazņ na měřitelnou skupinu kompetencí (odborn znalosti apod.) a opomnen osobnostního rozvoje učitele apod.

V roce 2001 vznikl dokument Nrodn program rozvoje vzdělání v České republice (dále jen Bílá kniha)³³, kde se uvádí, že kvalitn uitel jsou považováni za klov aktéry proměny řkoly a za jednu z důležitých cest ke zvyřen kvality uitel a jejich vzdělávání je zde považováno vytvořen profesních standardů pro jednotliv kategorie uitel. V dalřm vývoji můžeme vnímat hlasitjř pořadavek na jasné definování kvality učitele, a to i s tím že je potřeby prvn ukotvit profesní standard jako normu, která na zklad struktury profesních činností, povinností a odpovědností vymezí klov kompetence potřeby pro kvalitn výkon profese v podmínkách měnících se nároků na kvalitn řkoln vzdělávání.

---

³³ *BÍLÁ KNIHA - NRODN PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICI*. Praha: Uřtav pro informace ve vzdělávání – nakladatelství Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Zejména problémy s prpravenost uitel a ředitel na nov pořadavky, kter s sebou přinesla kurikulární reforma, vyrazn zesílily potřbu jasn definovat nov role a profesní kompetence uitel. Profesn standard začal být vnímán jako zsadn nástroj k vyraznjř profesionalizaci uitel, kter by měla pomoci v realizaci kurikulární reformy.

MřMT zřídilo v roce 2008 expertn skupinu, kter se zabývala přpravou a tvorby profesního standardu učitele a učitelského vzdělávání. Ve skupině byli zastoupeni členové akademick obce, odborníci na vyzkum a řkoln praxi. Pracovní skupina jako výsledek své práce představila dokument „Standard kvality profese učitele“, kter nabídl k diskuzi celkovou „filozofii“ standardu, jeho smysl, cíle a funkce a dále jako přklad jednu z mořnch verzí standardu v podob vytu profesních činností dleřtch pro kvalitn výkon profese. Profesn standard je zde vnímán definice pořadovanch kvalit učitele nutn pro kvalitn vykonávání profese v podmínkách kurikulární reformy.

Standard jako rámec, soubor pořadovanch kompetencí projevujících se v profesních činnostech učitele, byl chápán sice jako urit norma, ale ne statick a zafixovan, ale naopak jako otevřen a vyvjec se fenomén. Byly vymezeny zkladn oblasti činnosti učitele a v nich kritéria kvality, kter se rozpracovávala do konkrtnjřch a hodnotitelných indikátorů kvality. Za zkladn nástroje k hodnocen kvality profesních činností učitele byly považovány pozorování výuky, rozhovor s učitelem (event. se řky a rodiči), analýza dokumentů (zejm. portfolio učitele, práce říká apod.).“³⁴

---

³⁴ TOMKOV, Anna, Vladimíra SPILKOV, Michaela PřOV, Natařa MAZÁČOVÁ, Tereza KRMřOV, Klára KOSTKOV a Jana KARGEROV. *Rámec profesních kvalit učitele*. Praha: Nrodn stav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87063-64-4.

5. Bolonsk deklarace

K podepsání Bolonsk deklarace eskou republikou dolo 19. ervna 1999. Pvodn se do procesu, který byl touto smlouvou nastartován, zapojilo 29 evropských zemí, spolu s R se připojilo dalších 17 států. Tato deklarace v podstatě navazuje na Sorbouskou deklaraci, jejímiž členy byly od roku 1998 Francie, Německo, Itálie a Velk Británie.

Důležitost Bolonsk deklarace tkví především v poloen důrazu na roli vysokoškolského vzdělání pro evropsk státy, na propojen vzdělání, vdy a výzkumu. Dále byla do popředí postavena neavislost jednotlivých akademických institucí. Cl, kterých mlo být za pomoci této deklarace dosaženo, je několik:

- o srovnatelností urovn vysokoškolských titulů udlench v rámci zuastnnch stt
- o srozumitelností vzdělávacích systémů
- o zaveden jednotného systému kreditů (ECTS)
- o usnadnn mobility studentů i pedagogů
- o spolupráce vysokch skol
- o podpora studijních pobytů v zahraničí
- o zkvalitnění studia zaloen na spolupráci

Ve vtsin zuastnnch stt byl zaveden tylet nebo sestilet studijní program. Obecn platil předpoklad, že student si vzápětí po sloen maturity zvol konkrtn, specifick obor. Do doby, kde se na vysok školy dostalo jen urit procento daného věkového ročníků, byli si absolventi celkem jist, že jako uitel, popřípadě badatel naleznou uplatnn.

V prbhu šedesátých let minulého století ale došlo k radikálnímu nrst počtu studentů, bylo i daleko více nerozhodných uchazečů o vysokokolsk tituly, kter i několikrát po sobě zmnili studijní obor. Nastala situace, že počet studentů dosáhl

padesáti procent populačního ročníku. „Dlouh“ studium se stalo finann nenosnm pro mnohé studenty i pro stát.

Roku 2005 se v Bergenu seřli ministři řkolstv evropských států s cílem projednat spolupráci a změny. Clov nastaven studijních programů bylo definováno takto:

1. cyklus (bakalřsk) – 180 - 240 kreditů
2. cyklus (magistersk) – 90 - 120 kreditů
3. cyklus (doktorsk) - není vymezen kredity (Jedná se vtřinou o tři ař tyřlet studium, kde není zdaleka vřdy kreditní systém v R zaveden. Oproti tomu na Slovensku je kreditov ohodnocen doktorského studia jř břnou praxí).

Akademick rok pritom odpovd 60 ECTS kreditm, to jest asi 1 500 -1 800 hodinám studentovy práce (včetně cvcen, praxí, studia v knihovn i doma). Tento systém je blzk struktura studia v USA nebo v Japonsku.

Zuastnn státy v podstatě realizovaly reformy, které byly obsařeny v Boloňsk deklaraci. Je ovřem třeba zmnit, že uvedení reforem do praxe probíhá v jednotlivých zemích odliřnou rychlostí. Také způsob, kterm jsou reformy prosazovány, se stát od státu liř. V některých bylo rozdlen studia nařízeno zákonem, jinde se jednalo jen o doporuen pro vysok řkoly a ostatn akreditační instituce. Konkrtn v esk republice bylo dlen studium zavedeno uř v zkon ř. 111/1998 Sb. o vysokých řkolch.

V roce 2011 jř byla vtřina studijních programů rozdělena (tzv. strukturována, a to včetně učitelství pro 2. stupeň základních řkol a stredn řkoly), s výjimkou studia medicíny, práv a některých dalřch oborů (např. učitelství pro 1. stupeň základních řkol – tento studijní obor byl na zklad stanoviska Akreditační

komise esk republiky zachován jako nestrukturovan ptilet). Dále se v textu proto budeme věnovat pprav uitel pro 2. stupen základních škol a školy stedn.

Pedagogick fakulty jsou v esk republice nejdležitjmi institucemi, kter ppravuj učitele pro 2. stupen základních škol a stedn školy na jejich budoucí povolání. Celkov u nás existují čtyři desítky fakult, kter se na toto zaměřují, potme-li i „nepedagogick“ fakulty (filozofick, prodovdeck, ale též tlovchovn a ekonomicky orientovan a dal). Všechny se od roku 2011 aktivn zapojily do procesu strukturace, vzorem se stala pedevm pedagogick fakulta v Brně a nsledn též v Plzni. Dal je následovaly. steck pedagogick fakulta pedlořila strukturovan studia k akreditaci v letech 2005 a 2006 a poprvé nabízela strukturovan studium učitelství v pjmacm řzen pro akademick rok 2007/2008). Posledn pedagogick fakulty, kter strukturovan studium učitelství v R začaly nabízet namísto studia nestrukturovaného (souvislého) byly o rok později pedagogick fakulta v Hradci Králové a v eskch Budějovicích.

Pedstavitel pedagogických fakult ovsem ve velké míře vyjadřovali nesouhlas se struktur uitelstvch studií. Argumentovali pedevm zněním zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících, kter jasn vymezuje učitele pro 2. stupen základních škol a školy stedn jako absolventa magisterského studijního programu. Během několika prvních let platnosti této zmn se ovsem síly na straně zastánců a odprc strukturace studia víceméně vyrovnaly. Celkem zajmavm poznatkem je, že zástupci „nepedagogických“ fakult podpořili rozdlen uitelstvho studia na bakalřsk a navazující magistersk stupen v podstatě jednohlasn a ihned. Otázkou je, zda přinou tohoto postoje není mořnost akreditace uitelstvch studijních oborů pod tzv. „odbornými“ studijními programy s vm koeficientem náročnosti, neř faktick výhodnost tohoto studia pro ppravu budoucích uitel. Za dležit považuje zmnit i fakt, že jíž mnohem dřve, v roce 2007, bylo pořadovno, aby strukturace uitelstvch studijních oborů proběhla na jednotlivých

pedagogických fakultách, predne ovšem ve spolupraci pedagogických a odborných fakult.³⁵

Katedry pedagogiky a psychologie ovšem fungují prevzne v ramci pedagogických fakult coby garant pedagogicko-psychologick části prpravy uitel pro 2. stupen zkladn školy a stredn školy. Akreditační komise podminovala tuto garanci v ramci univerzit mezifakultní smlouvu mezi pedagogickou fakultou a fakultami odbornými. V tomto tkví pomysln kámen úrazu. Pedagogick fakulty se totiž s odbornými párou o zastoupen pedagogicko - psychologických disciplín a jejich návaznost s oborovými didaktikami a praxemi ve studijních plánech. Odborn fakulty samozrejmn kladou do popred odborn predmty „svého“ oboru. Vyhoda, kterou ovšem toto řešení skyt pedagogickm fakultám, bezesporu je, že mohou kontrolovat pregraduální prpravu budoucích uitel v pedagogických a psychologických disciplínách. Pokud by toto nefungovalo, dá se predpokldat, že mnoh odborn fakulty by pravdepodobn minimalizovaly pedagogicko - psychologickou prpravu uitel, poprpad by vyuku v prslušnch predmtech nezajistily dostatene kvalifikovanými pracovníky s odpovídající tvrc a publikan chinnost v oboru pedagogiky nebo psychologie.

Oprvnnost strukturace uitelenskch oborů m tedy sve odpurce i zastánce, obě strany disponují zmnnmi argumenty. To ovšem nemůže nic zmnit na realitě, že strukturace uitelenskch studií byla v ČR nařizena stanoviskem akreditační komise a ačkoli ji její nkter členové označili za experiment, neexistuje doposud řdn empirick studie, která by na zklad shromždnch dat prokázala větší výhodnost jednoho či druhého modelu. Pro úplnost dodáváme, že strukturace byla predevšm ve svých poatcch ovlivněna transformováním pedagogických fakult na

---

³⁵ Zpracováno pomocí <http://www.csvs.cz/aula/clanky/10-2007-1-struktur-studium.pdf>

Bylo a je skuten strukturování uitelstskch studií potřebn a řadouc, nebo se jednalo o pořadavek MřMT a tehdeř Akreditační komise?

řlo při prprav strukturovaných studií o zkvalitnění pregraduální prpravu uitel, nebo spáře o finann lukrativnost strukturae (mořnost akreditace studijních oborů pod studijními programy s vyřřm koeficientem náročnosti?

V době, kdy bylo strukturování plánováno, mezi jednotlivými institucemi řadajcmi o akreditaci neprobíhala řadn spolupřace. Akreditace byly nsledn udělovány komisemi, jejichř členy zpravidla byli i pracovní skupiny pro pedagogiku, psychologii a kinantropologii. Na zklad tohoto faktu mřeme uvést spolen rysy strukturc vřech fakult:

- Strukturae proběhla ve smyslu rozdlen studia na třlet bakalrřk stupeň a na něj navazující dvoulet magistersk stupeň. Na zklad toho se vyrovnala doba studia uitelstv pro 2. stupeň zkladn školy (pvodn převřn tyřlet) a uitelstv pro středn školy (pvodn ptilet).
- Hodinov dotace uren na cel studium (nepottme blokov typ výuky a praxe) nepřesáhla počet hodin vymezen pro nestrukturovanou formu, tedy 234 hodin (26 hodin za týden). Předpokládá se ovřem pokles hodinov dotace na kontaktn výuku – 180 hodin za celou dobu studia.

Počet hodin určených pro oborov didaktiky není vymezen a je odliřn od dotace pro jednotliv obory. Hrozí tedy riziko, ře v přpad redukce počtu hodin kontaktn výuky odborných předmětů dojde k urit kompenzaci prv na ukor oborových didaktik. Jako pozitivn dopad je ovřem třeba vnímat zavdn oborových didaktik s klinickou praxí v rámci bakalrřkho studia zaměřeného na vzdělávání. Toto přibliř studentům řkoln praxi v relnm pstřed a usnadní mu tedy v důsledku samotn rozhodování, zda pokračovat v navazujícím magisterskm studiu uitelstv, respektive se profesi učitele nsledn skuten věnovat.

Souvisl praxe zamřen na zvolen obor je výhradně součastí navazujícího magisterského studia. Zajímavostí v této souvislosti je, že dotace souvisl praxe pro studenty učitelství pro 2. stupen zkladn školy je výšší než pro studenty učitelství pro stredn školy. Podotýkáme ovšem, že praxe by měla u obou typů studia být považována za jeden z hlavních smyslů. Navíc podle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících je učitel pro stredn školy zároveň kvalifikován i jako učitel pro 2. stupen zkladn školy, tudz by student učitelství pro stredn školy měl logicky absolvovat dva bloky souvislých praxí, jak na stredn škole, tak na 2. stupni zkladn školy. Proplnost ovšem dodáváme, že stejn podmínky byly nastaveny i v rámci nestrukturovan formy studia.

Takzvan společn univerzitní základ je součastí bakalrskho stupně studia učitelství. Na zklad zaměření bakalrskho studia se v podstatě predpokld, že pro učitelství se student rozhodne až po jeho absolvování a přihlášení se na stupen magistersk. Bakalrsk část pregraduální prpravy je pro studium učitelství pro 2. stupen zkladn školy a učitelství pro stredn školy stejn.³⁶

V rámci magisterského studia probíhá prprava uitel pro 2. stupen zkladn školy a uitel pro stredn školy společn, nebo je rozdělena podle typu školy na učitelství pro 2. stupen zkladn školy a učitelství pro stredn školy. Druh prpad je podmíněn dostatečnou odlišností obou studií.

---

³⁶ Neplatí to však stoprocentn – kdz na PF UJEP vst nad Labem docházelo v letech 2004 a 2005 k prprav strukturovaného učitelského studia, potalo se s tím, že absolventi bakalrskho studia se zamřenm na vzdělávání (obsahuje ve studijním plánu základy pedagogiky a psychologie) budou pokračovat ve studijních oborech učitelství pro 2. Stupen ZŠ, kdežto absolventi bakalrskho studia bez zaměření na vzdělávání v navazujících magisterských studijních oborech učitelství pro SŠ.

V ramci několika jednání a kongresů vzniklo mnoho dalsch připomínek, kterými se zabýval snm Rady vysokých ˇskol. Jednalo se o:³⁷

- o V ramci znění souasn platného Zákona o pedagogických pracovnících a o změně některých zkon č. 563/2004 Sb. (pln kvalifikovanm učitelem je pouze magistr) je požadováno omezen, respektive eliminace činnosti neaprobovaných uitel.³⁸
- o Pedagogickou kvalifikaci je mon získat více způsoby. Narůstá tedy nutnost jasn vyjádřit a definovat obsahov standard profilu absolventa učitelství pro 2. stupen základních ˇskol a absolventa učitelství pro stredn ˇskoly. Jako ideln prostředek se jeví vymezen cílových kompetencí.

Požadavkem, který byl vyjdren dokonce jíž téměř před deseti lety, je též stanovit ramcov poadavky na zastoupen jednotlivých složek učitelství přípravy (pedagogicko-psychologick x oborov didaktick x oborov pedmetov).³⁹

Vyjdrena je i potřeba uren postupů vedoucích k ověřování efektivity jednotlivých zpsob dosaen kvalifikace učitele. Viz Koncepce pregraduální přípravy uitel

---

³⁷ Dostupné: <http://www.csvs.cz/aula/clanky/10-2007-1-struktur-studium.pdf> [cit. 24. 8. 2015]

³⁸ Jedním z významných rizik, kter se periodicky vynoruje v ramci procesu strukturace uitelstvch studií, je snaha některých „odborníků“ v oblasti vzdělávání o to, aby učitelství kvalifikace byla snížena na uroveň bakaláře.

³⁹ Jedin obecn uznvan dokument v této oblasti se nazývá „Koncepce pregraduální přípravy uitel základních ˇskol a strednch ˇskol“ (dostupn: <http://aplikace.msmt.cz/ak/koncepce1.htm> <http://www.csvs.cz/aula/clanky/10-2007-1-struktur-studium.pdf> [cit. 24. 8. 2015]), který vznikl v roce 2004 jako dílo kolektivu autorů pod vedenm doc. Petra Koláře a redakn ho upravil a na mnoha stretnutch prezentoval prof. Jiř Mare. Tento dokument vsak spáře stanovuje procentuln zastoupen jednotlivých složek učitelství přípravy, než že by řešil poadavky na obsahov standard. Jeho respektování bylo pvodn akreditační komisí vyžadováno při akreditaci uitelstvch oborů jak na pedagogických, tak i na odborných fakultách, v souasn době je vsak respektování snad jen pedagogickými fakultmi. Na konci roku 2012 byli zástupci filozofických a přírodovědeckých fakult vyzváni, aby si vytvořili „vlastn“ obsahov standardy pro učitelství studijní obory, kter by měly být na těchto fakultách akreditovány.

základních a středních řkol – 2004: „...*Strukturovan studium učitelství je celosttn experiment, a proto by se mela efektivnost různých cest k získání uitelstsk kvalifikace soustavn ověřovat; cílem je identifikovat optimln varianty a eliminovat varianty neefektivn. Je třeba respektovat, ře existuje více cest k dosařen pln uitelstsk kvalifikace a je nutné stanovit rmcov pořadavky představující cíle pro nejbliřř období“...).*

Jako velmi duleřit odborníci uvádí zabývat se problematikou prostupnosti studia a studijních programů nejen v rámci jedné univerzity (pokud se absolvent bakalářského studia rozhodne vstoupit do navazujícího magisterského studia, mel by mít mořnost pokračovat za určitých, předem stanovených, podmínek i na jin neř pedagogick fakultě a naopak), ale i mezi fakultami různých univerzit.

5.2. Modely strukturování uitelstskch studií

MřMT ČR v době, kdy se strukturace připravovala, ne zcela jasn definovalo, ře uitelstsk kvalifikace je mořn dosáhnou několika způsoby. Na zklad toho logicky proces strukturace proběhl na jednotlivých fakultách do jisté míry odliřn. V důsledku toho tedy existuje devět modelů strukturovaných uitelstskch studií. Jejich názvy je potřeba chápat jako pracovní, neboť jsou zalořeny na způsobu proveden strukturace, ři jsou odvozeny od typu, respektive názvu řkoly, kde byly realizovány. Řada z těchto modelů jř vstoupila v praxi, nkter jsou spáře ve stadiu hypotézy.

1. **Model pestřřen – dvouoborov varianta.** Nestrukturovan studium bylo „rozstřřeno“ na 3 + 2 roky. Toto rozdlen proběhlo v podstatě mechanicky, jen za uelem naplnit pořadavek strukturovat studium. Zastoupen i kreditov ohodnocen jednotlivých předmětů bylo prizpsobeno tak aby na bakalřsk stupeň připadalo 180 kreditních bod,

na navazující magistersk studium 120 kreditů. Bakalrsk stupeň lze absolvovat ve dvou variantách. Ryze odborn typ neobsahuje pedagogicko – psychologick předměty a je tedy určen především studentům, kteří si zatím nejsou jisti, zda budou chtít pokračovat v navazujícím magisterskm studiu daného oboru, nebo v uitelusk přípravě. Druhý typ ve spolenm základu obsahuje zkladn propedeutick pedagogick a psychologick disciplíny. Je tedy předurčen pro ty studenty, kteří jsou jz na poatku studia rozhodnutí pro pokračování v navazujícím magisterskm studiu uiteluskho zamřen. Tento typ je nazýván bakalárské studium se zamřenm na vzdelvn.⁴⁰ Cílem tohoto modelu je především maximln variabilita kombinc studijních oborů, respektive jsou vzdy kombinovány obory se zamřenm na vzdelvn nebo obory bez zamřen na vzdelvn).

2. **Model pestrižen – jednooborov varianta.** Jedná se o obdobu prvního modelu s tím rozdílem, že student se ppravuje jen na jeden obor.⁴¹
3. **Model libereck.** Jak název napovídá, jedná se o model fungující v ramci Pedagogick fakulty v Liberci, respektive na Fakultě prodovdn humanitní a pedagogick). Existuje zde pouze ve dvouoborov podob. Studenti si tedy v ramci prvního stupně studia vyberou major (hlavn předmět) a minor (vedle předmět). V navazujícím magisterskm stupni

---

⁴⁰ Tento model se stal základem strukturace uiteluskch studií na uteck univerzitě, kde byla pedagogick fakulta transformována a nov vznikl fakulty (prodovdeck a filozofick) provedly strukturaci podle jednotného modelu s pedagogickou fakultou (lišily se pouze zastoupenm pedagogicko-psychologických disciplín, kdy prodovdeck fakulta akreditovala uitelusk studia pevzn bez zamřen na vzdelvn a s nižším zastoupenm pedagogicko-psychologických disciplín v navazujícím magisterskm studiu.

⁴¹ Příprava uitel pouze pro jeden obor není ze strany MMT příliš vítána, v současn době se realizuje zejména v učitelství cizích jazyků a v učitelství hudebn a vtvorn výchovy.

studia se pak oba pedmety vyrovnj v tom smyslu, že student získá pro oba pedmety kvalifikaci.

4. **Model brnensk – dvouoborov varianta.** Bakalrsk studium je v ramci tohoto modelu pojato spiše jako pedagogick asistentství studovaného oboru. Kvalifikaci pro učitelství student získá až na zklad absolvování magisterského stupně. Kvalifikace asistenta pedagoga je ovšem v ramci naší legislativy dost nejasn. Tato pozice je především kvuli nedostatku financí využívána jen pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Zamern bakalrskho stupně je tedy bohuel spiše hypotetick. Na zklad toho se tento model d přirovnat k pestienmu.
5. **Model brnensk – jednooborov varianta.** Tato varianta je zamerna na přípravu uitel cizích jazyků.
6. **Model plzensk.** Na pedagogick fakultě v Plzni byl proces strukturace započat vzápětí po Brnu. Specifičnost pedagogick fakulty v Plzni je v tom, že neprošla transformací a nabízí tedy velmi širok spektrum oborů, vetne oborů přírodovědných. Jedná se o jaksi přechod mezi jednooborovm a dvouoborovm typem studia. S libereckm modelem ho spojuje to, že student vol na bakalárské úrovni tzv. hlavní sloup pedmet (hlavn obor) a vedleš sloup (vedleš obor). A navazující magistersk stupeň mu umožní získat kvalifikaci pro oba. Komplikace nastvj ve chvíli, kdy absolvent bakalrskho studia plzenskho modelu chce přejít do navazujícího magisterského studia učitelství na fakultách s jiným modelem přípravy. Vedleš sloup totiž není uveden na diplomu ani v podob rozsahu i obsahu.
7. **Model pyramidln.** V ramci tohoto modelu je možné studovat jeden i dva obory. Funguje totiž na principu postupného zužování profilu absolventa a jeho profilace v ramci modulů. Tyto moduly se skldj z volitelných

a povinn volitelných předmětů. Prprava se stupňuje přes předměty pedagogicko-psychologick až po oborov didaktiky a praxe.

8. **Model profesní.** Jde o studium jednooborov. Bakalrsk stupeň poskytuje profesní a specializovan zaměření.
9. **Model ypsilonov.** Model nabízí jednooborov a dvouoborov studium. Podob se pestizenmu typu, v podstatě se liší především tím, že v bakalrskm stupni vzdy chyb pedagogicko-psychologick prprava.

Pokud bychom meli uveden modely hodnotit, zaměříme se především na fakt, že podle našeho názoru by se obsah prpravy uitel 2. stupně základních škol a uitel středních škol mel lišit, v obou prpadech by ovšem mela byt na prvním místě prprava pedagogicko - psychologick, oborov didaktick a samozřejmě t pedagogick praxe.⁴²

Není naším cílem znevažovat důležitost kvalitn prpravy budoucích uitel po odborn stránce. Jak jsme ale naznačili v uvodu prce, pro uspch v souasn školsk praxi, především pak na základních školách, musí byt učitel vybaven nejenirokm přehledem a znalostí aktuálních trendů ve svém oboru. Konkretn mame na mysli pedagogick (zejména speciln a sociln pedagogick), psychologick a didaktick kompetence, včetně ovládání českého jazyka (zejména rétoriky) a vseobecn rozhled. Bez tohoto v podstatě nelze provozovat učiteléské povolání dostaten efektivn. Proto za ideln považujeme model, kde je i bakalrsk stupeň

---

⁴² Jestliže o zastoupen pedagogicko-psychologických disciplín probíhá mezi pedagogickými a odbornými fakultami diskuze, pak nutnost zastoupen pedagogick praxe nezpochybňuje nikdo. Zde vak vstupuje do hry nezanedbateln faktor financí – fakulty za realizace praxe svých studentů platí (vtinou ze svých provozních prostředků) a péči napjatých rozpočtech vysokých škol dochází bohuel i k omezování této vznamn složky učiteléské prpravy.

orientován na vzdelvn. Pokud se jedná o prpravu uitel středních ˇskol, je moˇzne uvaˇzovat i o ˇiste odborne prprav v rámci bakalrskho stupně s tím, ˇe v navazujícím magisterskm studiu bude majoritn prprava v pedagogice, psychologii a v didaktice.

V prpad nepedagogických fakult zaměřených na prpravu budoucích uitel je patrn unifikace prpravy uitel pro 2. stupeň ZŠ a uitel pro SŠ. Ačkoli narazíme na rozdíly v pojetí oborových didaktik ˇi pedagogických praxí, studijní plány jsou v podstatě totoˇzn. Tato realita je oprena o zákon ˇ. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících, podle kterého je učitel pro stedn ˇskoly pln kvalifikován i jako učitel pro 2. stupeň zkladn ˇskoly.

Zhodnotit, zda je pro prpravu budoucích uitel efektivnj nestructurovan ˇi strukturovan forma studia, se neodvaˇzujeme. Na zklad akreditačních materiálů Pedagogick fakulty Univerzity Hradec Králové, která se jako první pokusila o návrat k pětiletému nestructurovanmu studiu učitelství pro 2. stupeň základních ˇskol jsme se vsak pokusili o jaksi zver této kapitoly.

Návrat k nestructurovan podob pětiletého magisterského studia doporučila Asociace dekn pedagogických fakult ˇR a SR jednoznan podpořila v Bratislavě ve dnech 29. - 30. 9. 2011.

„Dvodom je, ˇe suasn dvojstupnovos ˇtdia nezaručuje naplnenie poˇziadaviek zákona o pedagogických zamestnancoch napln magistersk vzdelanie uitela. Absolvent – bakalr, je v ˇkolstve uplatniteln len za cenu výnimiek zo zákona,“ odôvodňuje AD PF. Dodáva, ˇe na zamestnávanie pedagogických asistentov – asistentov uitelov – v ˇkolskom systéme chýbajú finann prostriedky. „Ohrozen je kvalita výučby, pretoˇe ani v bakalárskom, ani v magisterskom ˇtdiu nie je dostaton priestor pre kontinuálnu realizáciu odborných pedagogických praxí a semestrlne ˇtudijn pobyty v zahraničí, dleˇzitch pre absolventa s komplexom poznatkov

a praktických spsobilit uplatnitelnch na európskom trhu práce," konstatuje asociácia."⁴³

V souvislosti s počtem absolventů pouze bakalrskho stupně odchází z fakult více uitel, než je trh práce schopen pojmout. Nenacházejí tedy v důsledku toho uplatnn.⁴⁴

Pro absolventy bakalrskho studia se zamřenm na vzdělávání jako prvnho stupně vysokoskolsk prpravy učitele, respektive tedy na platy pro pedagogick asistenty není v rmci skolskho systému dostatek financí.

Strukturace studia prakticky zaprcinila zkrcen celkov doby studia o jeden semestr, především na ukor pedagogick praxe. Právě ta je ovsem v rmci prpravy budoucích uitel jednou ze steejnch složek. Urove absolventů tedy v důsledku toho logicky klesá. Strukturace studia velmi omezuje, prakticky neumoňuje variantu studijního pobytu v zahraničí, kter mohou studenti zařadit jedin v průběhu druhého roku studia v bakalrskm stupni.

Studijní obory programu Učitelství pro zkladn školy postrdj jednotnost, neboť obor Učitelství pro 1. stupeň základních škol zůstal nelenn.⁴⁵

V rmci posouzení strukturace uitelenskch studií si dovolueme poukázat i na situaci v zahraničí. Můžeme zde hledat inspiraci, ovsem samozrejm stále v kontextu s českými podmínkami. Vzdělávání uitel je organizováno v různých zemích různými způsoby, obvykle ale zahrnuje obecnou a odbornou složku.

---

⁴³ *kolsk portál* [online]. Dr. Josef Raabe Slovensko, 2011, [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.skolskyportal.sk/personalistika/dekani-chcu-spojene-patrocne-ucitelske-studium>

⁴⁴ Podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z bakalrskch studijních programů by navazujících magisterských studijních programů prechzela pouze polovina absolventů bakalrskho studia.

⁴⁵ Toto sjednocen je o to potřebnější, že v rmci diskuzí nad novelou zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících se doporučuje zvyřšení prostupnosti kvalifikace uitel mezi jednotlivými stupně (1. a 2. stupeň zkladn školy nevyjímaje).

Obecn sloka je npln přednášek, odborn se soustředí na praktick i teoretick kompetence budoucího učitele, zahrnuje samozřejmě te pedagogickou praxi. V zahraničí pozorujeme te takzvanou zverenou pipravnou fazi, respektive tedy pimo vykon uitelsk profese („on-the-job“). Jedná se o přechod od poatenho stupně vzdelvn uitel k jejich pln profesnímu životu, kter by mela pomoci k uspenmu zvladnut práce učitele, a tm zamezit předčasnému odchodu zanajcch uitel z profese. Takov učitel je označen jako učitel-kandidát, není tedy bran jako pln kvalifikovan. Přesto mohou pln nebo asteen vykonávat pracovníky vyžadované od pln kvalifikovaných uitel a jsou za svou praci placeni. V teto souvislosti bychom upozornili pedevm na pıtomnost takzvaného mentora, kter poskytuje kandidátům na uitelsk povolání podporu, dohlz na n, formln hodnot jejich uitelsk dovednosti a dale je formln teoreticky vzdelva.⁴⁶

---

⁴⁶ Zpracováno za pouit Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEAP9 Eurydice), 2009 (<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>), ISSN1725-1621, ISBN978-92-9201-033-1.

6. Zanjc učitel

V na práci musíme zmnit také oblast, kter se týká absolventů pedagogických fakult, kter nastupují do pracovního poměru do škol. V této kapitole se budeme více věnovat problematice připravenosti absolventů pedagogických fakult na jejich vstup do praxe. Hovoříme zde o tzv. zanjcch učitelích. Experti jsou jednotn v tom, že stát se učitelem není jednoduch a ani krtkodob proces, jenž by byl formln ohraničen jeho zatkem a koncem. Naopak, jedná se o proces, který nekoná ani v době, kdy m učitel za sebou několik jíž let praxe. Důvodem je např. neustále se vyvíjející společnost, ve které se mn aktuln požadavky, očekávání a směr jejího vývoje (např. multikulturalismus).

O zanjcm učiteli hovoříme ve chvíli, kdy student ukončil vysokoškolsk studium (absolvent), avšak nemá žádnou pedagogickou zkušenost. I když můžeme najít i další vymezen doby, po kterou pracujeme s pojmem zanjc pedagog. Např. Průcha, Walterov, Mare (2009)⁴⁷ uvažují o délce 1 – 5 let od ukonen formálního vzdělání. Problematikou zanjcho učitele se zabýval např. Oldřich Šimonk⁴⁸, časopis *Pedagogika* venujc se vd o vzdělávání a výchově se tématu zanjcch uitel zabývá prbežn⁴⁹ a stejn tak toto téma bylo několikrát zpracováno v diplomových pracch⁵⁰. Otázkami spojenmi s připraveností absolventů

---

⁴⁷ PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREŠ, J. *Pedagogick slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6

⁴⁸ ŠIMONÍK, Oldřich. *Zanjc učitel*. dotisk 1. vydání. Brno: MU, 1995. 101 s. Spisy pedagogick fakulty MU, sv. 56. ISBN 80-210-0944-6

⁴⁹ *Pedagogika* časopis pro vd o vzdělávání a výchově: *K aktuálním problémům zanjcch uitel* [online]. 1996, (3) [cit. 2017-04-20]. ISSN 2336-2189. Dostupné z: <http://pages.pdf.cuni.cz/pedagogika/?p=2977&lang=cs>

⁵⁰ BUKOV, Kateřina. *PROBLEMATIKA ZANJCHO UČITELE V SOUASN ŠKOLE* [online]. Praha, 2007 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: file:///C:/Users/Dekanat/Downloads/DPTX_2007_1_11210_ASZK10001_121798_0_52113.pdf. Diplomov. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. PhDr. Hana Kaskov, CSc.

pedagogických fakult na zaatek jejich profesní dráhy, se rovněž zabvj instituce, kter jsou součastí vzdělávací politiky (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR; Národní ustav pro vzdělávání, školsk poradensk zařizení a zařizení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků; Pedagogick fakulty a další.).

Centrum školského managementu Pedagogick fakulty Univerzity Karlovy k problematice zanjcho učitele přistoupilo aktivn. Mimo zařazen tématu do oblasti profesní přípravy jejich studentů, tak např. v akademickm roce 2013/2014 uspořádalo odborn setkání, jeho tématem byl prav pohled na problematiku zanjcho učitele. Ředitel škol, kter erstv absolventy přijímají, a zkuen uitel, kter se o sv mladší kolegy starj, se potkj s nepřipraveností zejména v didaktick oblasti. Absolventi mají vborn odborn (teoretick) znalosti. Bohuel vsak nejsou schopni je aplikovat do výuky. Problémy nastvj např. v:

- oblasti komunikace se žáky
- oblasti osobnostního rozvoje žáku
- oblasti motivace žáku
- oblasti individuálního přístupu k žáku
- oblasti operativního rozhodování

V dubnu 2016 proběhla na Pedagogick fakultě Univerzity Karlovy zamřen na připravenost absolventů na učitelskou praxi. Tehde děkanka Prof. PeadDr. Radka Wildov, CSc. uvedla, že také u pedagogick profese, tak jako u jiných profesí, se předpokládá další rozvoj a profesní vzdělávání každého učitele. Dále hovořila o tom, jak fakulta budoucí učitele vzdělává z pohledu pedagogicko – psychologických disciplín, díky nimž by být zanjc učitel schopen pracovat s různými možnostmi žáku, měl by umět vybírat vyučovací metody pro určitou skupinu žáku, měl by dokázat didakticky aplikovat učivo. Budoucí zamstnavatel ovsem musí počítat s tím, že zanjc učitel si neporadí se vsemi možnými

situacemi ve škole (nejen ve třídě) neboť tyto kompetence jsou získávány až s pedagogickou praxí a v ideálním případě i z od přiděleného mentora.

Vzhledem k různým potřebám škol, jejich možnému specifickému zaměření (sportovní, umělecké, jazykové, přírodovědné atd.) může být pro vedení těchto škol naopak mírným přínosem, že začínající učitel není tolik zatížen aplikačními postupy, které by ve třídách uplatňoval, ale vítá možnost si začínajícího učitele samo nasměrovat. Upřednostňují měkké kompetence a dovednosti (vstřícnost, empatie, komunikativnost atd.).

Nedostatečný objem pedagogické praxe, která je součástí studijních plánů přípravy budoucích učitelů je problem, který vidí stejně jak začínající uitel, tak i veden škol, na které absolventi nastupují. Jak jeden z důvodů nedostatečného objemu praxe budoucích uitel je strukturované studium - bakalřsk stupeň a navazující magistersk stupeň (3 + 2)⁵¹.

Zanjc učitel je vystaven velkému tlaku na zvládnutí tohoto stavu, neboť problematice aplikace získaných znalostí nebyl během jeho studia věnován dostaten prostor a necítí se v této oblasti dostaten připraven. Nejistota při výkonu základních pedagogických činností tak může mít vliv na pohled, který zanjc učitel může mít na svou profesní přípravu na pedagogick fakultě. Může se cítit nejist, neschopn, může vnímat velkou zodpovědnost, které není schopen dostát apod.

Pedagogick fakulty jsou si závažnosti situace vedomy, není vsak možné tento stav rychle a jednoduše napravit. Důvodem jsou např. i důsledky Bolonsk deklarace, kterou jsme se zabývali v kapitole 5.2 (strukturování studia, pedepsan počet kreditů nezbytných pro postoupen do dalšího studia...). Na tomto mst naši

---

⁵¹ Zpracováno za použit: *Absolvent jako polotovar, 2016* (<http://www.eduin.cz>)

práce jíž můžeme zmnit mozn význam zahraničních studijních pobytů budoucích uitel, neboť mohou mít přimou souvislost nejen s touto kapitolou. Studijní pobyt v zahraničí může dt studentovi velký prostor pro získání dovedností, kter by během svého studia na domovsk fakultě mohl získat s obtřemi. Máme tm na mysli oblast rozvoj aplikan oblasti - didakticky předmt. I přesto, že po návratu na domovskou univerzitu nemusí být studentům předmty, kter studovali v zahraničí a získali z nich hodnocen, uznány za ast jejich standardního studijního plánu, mají studenti možnost takov předmty absolvovat. Získávají tm další dovednosti a kompetence vyuiteln v jejich praxi.

7. Praktick st

7.1. Cíl výzkumu

Zahraniční studijní pobyt ve velké míře pomáhá budoucím pedagogům načerpat nejen odborn znalosti, ale i tolik potřebn zkušenosti o tom, jak vzdělávání probíhá v ostatních vyspělých státech světa. Smyslem práce je zjištn oblastí, které může zahraniční studijní pobyt u budoucích uitel v R ovlivnit. Za hlavní cíl práce si tedy klademe zaznamenání, analyzování a vyhodnocen dostupných informací o zahraničních pobytech, respektive jejich zamřen a obsahu. Výsledky by mohly nsledn sloužit nejen pedagogickm fakultám, ale i kompetentním orgánům např. při řešení profesního vzdělávání uitel a mohly být využity také řediteli škol, kteří absolventy pijmj.

7.2. Použit metody

Kvantitativn analýza statistických dat mapující objem mobility, předměty zapojen do programu. Vzhledem k tomu, že téma nebylo zatím nikdy zpracováno, nepovažovali jsme za relevantn formulovat hypotézu a zamřili jsme se na vyhodnocen získaných dat pomocí jejich obsahov analýzy.

Způsob získávání dat - pehledov data byla získávána z výročních zpráv jednotlivých univerzit/fakult. Udaje o konkrétních zapsaných předmětech byly získány z webové aplikace UK (<https://is.cuni.cz/webapps/>).

7.3. Kritéria pro definici vzorku

Studijní programy, se kterými jsme pracovali, jsou realizovány na vsch pedagogických fakultách s drobnými upravami (jedno/dvouoborov studium, mrn upraven název). Na zahraničních univerzitách existuje obdobn zamřen studium (s výjimkou např. oboru „esk jazyk zamřen na vzdělávání“). Výzkum jsme prováděli na vzorku studentů Pedagogick fakulty Univerzity Karlovy: nejvšš

počet studentů ze všech pedagogických fakult v R za rok 2015 (Tabulka č. 1), dkladn propracovan intern systém evidence dat celého programu. Do sledovaného vzorku byly zařazeny studijní programy učiteléské. Do zkoumaného vzorku jsme zařadili výjezdy uskutenn v rámci studijních programů Uitelstv pro středn školy (strukturovan studijní program) Do vzorku nebyly zařazeny studijní programy Specializace v pedagogice. Data jsme sbírali za období akademických let 2010/2011 – 2014/2015.

Do sledování bylo zařazeno 80 studenti, splňujících následující kritera:

- uskutenn výjezdu v letech 2010/2011 – 2014/2015
- studium strukturovaného studijního programu
- studium studijního oboru Uitelstv pro středn školy

7.4. Způsob administrace

Data jsme získali z intern aplikace Univerzity Karlovy. Předměty zapran pro studium v zahraničí jsme rozdělili do 3 základních skupin (oblastí): odborn, didaktick, odborn, obecn. Při dlen jsme pracovali s Learning Agreements (studijními plány) jednotlivých studentů vybraného zkoumaného vzorku. Zskan data jsme utřídili do grafů podle obsahu, resp. oblastí studia, poté jsme zskan data vyhodnotili a zformulovali závěr. V Tabulkách č. 3 ař 6. Ukázky Learning Agreements

7.5. Charakteristika zkoumaného vzorku

Počet uskutečněných studijních pobytů v zahraničí za zkouman období na Pedagogick fakultě byl 370. Studijní program Uitelstv pro středn školy tvořil 22 % z celkového počtu výjezdů. Celkem jsme pracovali s počtem 80 dokumentů. U vzorku jsme nesledovali genderov složen. U vzorku nebyl primrn sledován ročník, ve kterm se výjezd uskutečnil.

7.6. Výsledky

7.6.1. Prehled pedagogických fakult v esk republice

- Fakulta pedagogick Zpadoesk univerzity (PedF Z)
- Fakulta prodnvdn-humanitní a pedagogick Technick univerzity v Liberci (FPHP TUL)
- Pedagogick fakulta Jihoesk univerzity (PedF J)
- Pedagogick fakulta Masarykovy univerzity (PedF MUNI)
- Pedagogick fakulta Ostravsk univerzity (PedF OU)
- Pedagogick fakulta Univerzity Hradec Králové (PedF UHK)
- Pedagogick fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (PedF JEP)
- Pedagogick fakulta Univerzity Karlovy (PedF UK)
- Pedagogick fakulta Univerzity Palackého (PedF UP)

7.6.2. Počty vyslaných studentů v rámci programu Erasmus na zahraniční studijní pobyt

Z veejn dostupnch udaj je možné sestavit prehled vyslaných studentů v programu Erasmus (vyron zprávy z let 2011-2015) na univerzitn urovn. V Tabulce č. 2 jsou uvedeny počty vyslaných studentů na univerzitách, na kterých je možné studovat pedagogickou fakultu. Pedagogick fakulty poty vyslaných studentů samostatn nezveejnj (mimo PedF UK, PedF UHK, PedF OU). Univerzita Palackého m dostupnou informaci dokonce pouze z roku 2015.

7.6.3. Pedagogick fakulta Univerzity Karlovy

Studium v zahraničí absolvovalo mezi lety 2010/2011 – 2014/2015 celkem 370 studentů (4,65% z celkového počtu studijních pobytů v programu Erasmus na UK) Pedagogick fakulty.

Ze studijního programu Učitelství pro stedn školy absolvovalo studijní pobyt v zahraničí ve sledovanm období 80 studentů (22 % z celkového počtu vyslaných studentů Pedagogick fakulty – Graf. 2).

Akademick rok 2010/2011 - studijní pobyt v zahraničí uskutečnilo 17 studentů studijního programu Učitelství pro stedn školy. Souhrnn si zapsali na zahraniční univerzitě 119 předmětů, z nichž 70 (59 %) je předmětů odborných, 23 (20 %) je předmětů didaktických a 26 (22 %) je předmětů dalších (Graf . 3).

Akademick rok 2011/2012 – studijní pobyt v zahraničí uskutečnilo 17 studentů studijního programu Učitelství pro stedn školy. Souhrnn si zapsali na zahraniční univerzitě 153 předmětů, z nichž 71 (46 %) je předmětů odborných, 23 (15 %) je předmětů didaktických a 59 (39 %) je předmětů obecnch (Graf . 4).

Akademick rok 2012/2013 - studijní pobyt v zahraničí uskutečnilo 17 studentů studijního programu Učitelství pro stedn školy. Souhrnn si zapsali na zahraniční univerzitě 136 předmětů, z nichž 78 (57 %) je předmětů odborných, 13 (10 %) je předmětů didaktických a 45 (33 %) je předmětů obecnch (Graf . 5).

Akademick rok 2013/2014 - studijní pobyt v zahraničí uskutečnilo 12 studentů studijního programu Učitelství pro stedn školy. Souhrnn si zapsali na zahraniční univerzitě 108 předmětů, z nichž 66 (61 %) je předmětů odborných, 14 (13%) je předmětů didaktických a 28 (26 %) je předmětů obecnch (Graf . 6).

Akademick rok 2014/2015 - studijní pobyt v zahraničí uskutečnilo 17 studentů studijního programu Učitelství pro stedn školy. Souhrnn si zapsali na zahraniční univerzitě 101 předmětů, z nichž 61 (60 %) je předmětů odborných, 23 (23 %) je předmětů didaktických a 17 (16 %) je předmětů obecnch (Graf . 7).

Studenti, kteří uskutečnili studijní pobyt v zahraničí, a to v ramci programu Erasmus, si za sledovan období zapsali celkem 617 předmětů, z nichž je:

- **346 (56 %) předmětů odborných**
- **96 (16%) předmětů didaktických**
- **175 (28 %) je předmětů dalších**

Výsledky jsou shrnuty v Grafu . 8

7.6.4. Zvery

Z vyše uvedených informací lze konstatovat, že hlavní oblastí, kterou může zahraniční studijní pobyt v profesní přípravě budoucích uitel ovlivnit, je studium odborných předmětů/odborn oblasti. Nejméně si studenti zapisují předměty didaktick. Lze tedy vyvodit, že tato oblast může být zahraničním studijním pobytem ovlivněna nejméně. Při šetřn jsme pracovali se vzorkem ve vyši 22 % studentů. Výsledek nemůžeme aplikovat na cel počet studentů Pedagogick fakulty, kteří ve sledovanm období uskutečnili studijní pobyt v zahraničí.

Důvody:

- 22 % výjezdů se uskutečnilo u strukturovaného studia (80)
- 78 % výjezdů se uskutečnilo u nestrukturovaného studia (290)
- rozdln struktura studijních pln ve strukturovanm studiu a nestrukturovanm studiu

Výsledky výzkumu ukázaly, že oblast didaktických předmětů je nejméně atraktivn, byt' schopnost přenosu poznatků a znalostí je rovnocennou součastí vyučovacího procesu. Důvod tohoto stavu by bylo vhodn rozklíčovat podrobnou analýzou konkrétních odpovd jednotlivých absolventů zahraničních studijních pobytů ve sledovanm vzorku (např. dotazníkovou formou v dalším v clenm

výzkumu). Sledování zjistilo výchozí stav, který je dobr základem pro další podporu rozvoje zahraničních studijních pobytů, nejen např. typu Erasmus.

Výsledky by mohly nsledn sloužit nejen pedagogickm fakultám, ale i kompetentním orgánům např. při řešení profesního vzdělávání uitel a mohly být využity také řediteli škol, kter absolventy přijímají.

8. Zdroje

8.1. Tiřtn zdroje

- HELUS, Z. *Alternativn pohled na kompetence uitel.* In Walterov, E. (Ed.). (2001). *Uitel jako profesní skupina, jejich vzdelvn a podprn systém*, 2. dl. Praha: PedF UK.
- KOHOUTEK, R. a kol. *Základy pedagogick psychologie.* Brno: CERM, 1996, 184 s. ISBN 80-8586-794-X.
- KYRIACOU, Ch. *Klov dovednosti učitele: cesty k lepřmu vyučování.* 2. vyd. Praha: Portál, 1996. 155 s. ISBN 80-7178-965-8.
- NELEřOVSK, A. *Pedagogick komunikace v teorii a praxi.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-2470-738-1.
- PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREř, J. *Pedagogick slovník.* Praha: Portál, 2008, 322 s. ISBN 978-80-7367-416-8.
- PRŮCHA, J. *Učitel: souasn poznatky o profesi.* Praha: Portál, 2002, 154 s. ISBN 80-71786-21-7.
- PRŮCHA, J., WALTEROV, E., MAREř, J. *Pedagogick slovník.* Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6
- SPILKOV, V., VAřUTOV, J. *Uitelsk profese v měnících se pořadavcch na vzdelvn,* 2008. Praha: PedF UK.
- řVEC, V. *Klov dovednosti ve vyučování a výcviku.* Brno: Masarykova univerzita, 1998, 178 s. ISBN 80-2101-937-9.
- řIMONK, Oldřich. *Zanjc učitel.* Dotisk 1. vydání. Brno: MU, 1995. 101 s. Spisy pedagogick fakulty MU, sv. 56. ISBN 80-210-0944-6

- BUKOV, Kateřina. *PROBLEMATIKA ZAINAJCHO UČITELE V SOUASN ŠKOLE* [online]. Praha, 2007 Dostupné z:
file:///C:/Users/Dekanat/Downloads/DPTX_2007_1_11210_ASZK10001_121798_0_52113.pdf. Diplomov. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. PhDr. Hana Kaskov, CSc.
- TOMKOV, Anna, Vladimíra SPILKOV, Michaela PŠOV, Nataša MAZÁČOVÁ, Tereza KRMŘOV, Klára KOSTKOV a Jana KARGEROV. *Rámec profesních kvalit učitele*. Praha: Nrodn stav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87063-64-4.
- *BÍLÁ KNIHA - NRODN PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ VSK REPUBLICE*. Praha: stav pro informace ve vzdělávání – nakladatelství Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

8.2. Elektronick zdroje:

- TOMKOV, A. a kol.: *Rámec profesních kvalit učitele*, Dostupné z:
http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/08_Ramec_profesnich_kvalit_ucitele.pdf
- *Pedagogika asopis pro vdy o vzdělávání a výchově: K aktuálním problémům zainajcch uitel* [online]. 1996, (3). ISSN 2336-2189. Dostupné z:
<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2977&lang=cs>
- *Školsk portál* [online]. Dr. Josef Raabe Slovensko. 2011. Dostupné z:
<http://www.skolskyportal.sk/personalistika/dekani-chcu-spojene-patrocne-ucitelske-studium>
- *Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEAP9 Eurydice)*, 2009. ISSN1725-1621, ISBN978-92-9201-033-1. Dostupné z:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Main_Page

- *Zpráva o uasti esk republiky v Programu celozivotnho učení 2007-2011* [online]. Praha: Dm zahraniční spoluprací, 2011, s. 58 ISBN 978-80-87-335-30-7. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1>
- *Zpráva o plnění Implementačního plánu Strategie celozivotnho učení za roky 2009–2012* [online]. Praha: MSMT R, 2012. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/informace-pro-rektory-vysokych-skol-2>
- *Program Erasmus v roce 2011/2012 v ıslech* [online]. Evropsk komise, Zpráva, Brusel 2013, Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release-MEMO-13-647_cs.htm
- *Evropa 2020* [online]. Evropsk komise. Brusel, 2016. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm#top
- *Matrika* [online]. MSMT R. Praha, 2017. Dostupné z: <https://matrika.uiv.cz/matrikas/>
- *Stěžejn iniciativy* [online]. Evropsk komise. Brusel, 2012. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/flagship-initiatives/index_cs.htm
- *Strukturovan studium učitelství – stale aktuln problém* [online]. Centrum pro studium vysokho školství, v. v. i.. Praha, 2007. Dostupné z: <http://www.csvs.cz/aula/clanky/10-2007-1-struktur-studium.pdf>
- *Amsterodamsk smlouva pozmnujc smlouvu o Evropsk unii, smlouvy o založen Evropských společenství a související akty* [online]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf>

- *Smlouva o Evropsk Unii* [online]. Dostupné z:
www.euroskop.cz/gallery/2/760-smlouva_o_eu.pdf
- *Erasmus+* [online]. Dm zahraniční vztahů. Praha, 2017. Dostupné z
<http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>
- *Debata na PedF UK: Absolvent jako polotovar* [online]. EDUin. Praha 2015.
Dostupné z: <http://www.eduin.cz/clanky/debata-na-pedf-uk-absolvent-jako-polotovar/>
- *Co je Europass?* [online]. Nrodn ustav pro vzdělávání, řkolsk poradensk zařízení a zařízení pro dalř vzdělávání pedagogických pracovníků. Praha.
Dostupné z: <http://www.europass.cz/co-je-europass/>
- *Univerzita Karlova* - <http://www.cuni.cz>
- *Pedagogick fakulta* – <http://www.pedf.cuni.cz>
- *Internetov aplikace Univerzity Karlovy, Program Erasmus+* -
<https://is.cuni.cz/webapps/>
- *Program Erasmus v roce 2011/2012 v řslech* [online]. European Commission, Brussel, 2017. Dostupné z: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-647 cs.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-647_cs.htm))

9. Přílohy

9.1. Tabulky

Tabulka č. 1: VŠ studenti podle formy a typu studijního programu – podle vysoké školy/fakulty⁵²

VŠ – studenti podle formy a typu studijního programu – podle vysoké školy/fakulty											
K 31.12.											
stav matriky k 20.1.2015											
Zřizovatel Vysoká škola Fakulta	Studenti (fyzické osoby) celkem										
	celkem	v prezenčním studiu					v distančním a kombinovaném studiu				
		celkem	bakalář- ském	magister- ském ²⁾	navaz- magisterském ¹⁾	doktr- ském	celkem	bakalář- ském	magister- ském ²⁾	navaz- magisterském ¹⁾	doktr- ském
vysoké školy celkem	347 339	264 077	159 603	30 666	62 756	12 916	86 179	49 196	1 923	23 866	11 393
Veřejné vysoké školy	308 428	245 371	144 661	30 666	58 967	12 882	65 682	36 184	1 923	16 407	11 327
11000 Univerzita Karlova v Praze	47 798	38 620	13 665	14 578	7 512	3 196	9 455	3 417	252	1 623	4 185
11410 Pedagogická fakulta	5 036	3 168	1 843	423	786	126	1 897	1 006	231	502	162
12014 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	11 486	8 422	6 169	246	1 577	452	3 102	2 168	86	706	145
12410 Pedagogická fakulta	3 072	2 162	1 545	246	357	18	916	714	86	90	26
13000 Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	9 143	6 567	4 733	254	1 473	116	2 598	2 017	287	192	106
13430 Pedagogická fakulta	3 296	2 383	1 621	254	455	57	919	615	287	–	19
14000 Masarykova univerzita	34 822	28 038	13 650	6 560	6 476	1 904	7 344	3 762	274	2 008	1 325
14410 Pedagogická fakulta	5 387	3 422	2 290	322	738	96	2 020	1 057	216	690	65
15000 Univerzita Palackého v Olomouci	21 063	16 521	8 395	3 817	3 424	984	4 639	2 514	300	1 099	731
15410 Pedagogická fakulta	4 175	2 516	1 260	563	607	94	1 683	873	288	430	95
17000 Ostravská univerzita v Ostravě	9 843	7 144	4 678	678	1 566	241	2 733	1 832	160	598	148
17450 Pedagogická fakulta	3 087	1 718	1 110	232	364	13	1 381	896	160	304	24
18000 Univerzita Hradec Králové	7 909	5 323	3 787	491	950	109	2 614	1 739	147	631	102
18440 Pedagogická fakulta	3 491	2 325	1 454	425	441	13	1 173	730	147	276	21
23000 Západočeská univerzita v Plzni	12 438	10 332	6 709	1 139	2 151	416	2 134	1 248	248	339	304
23420 Fakulta pedagogická	2 150	1 601	1 016	132	442	12	555	278	248	8	26
24000 Technická univerzita v Liberci	7 232	5 553	3 869	165	1 290	252	1 694	1 088	160	335	111
24510 Fakulta přírodovědné-humanitní a pedagogická	2 349	1 680	1 280	158	236	8	674	428	160	82	4

Tabulka č. 2: Počty vyslaných studentů na univerzitách, na kterých je možné studovat pedagogickou fakultu (2011-2015)

Univerzita/ pedagogická fakulta	rok 2011	rok 2012	rok 2013	rok 2014	rok 2015
ZČÚ	431	445	410	409	472
TUL	220	262	276	321	315
JČÚ	202	215	217	194	191
MUNI	1426	1526	1659	1333	1708
OU	299/22	344/38	324/39	342/40	321/35
UHK	199/101	200/93	227/90	194/75	280/90
UJEP	398	396	347	310	348
UK	1754/117	1713/63	1779/70	1369/64	1337/56
UP					1391

⁵²MŠMT ČR. *Matrika* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://matrika.uiv.cz/matrikas/>

Typ	Stav	Kód zahraniční	Kód domácí	Název zahraniční	Název domácí	Kredity	ECTS kredity	Semestr	Garantováno
volitelný	schválen	T-U11-9001		UOE français pour les étudiants étrangers			3	letní	Ne
volitelný	schválen	T-U07-9001		UEO activité culturelle			3	letní	Ne
volitelný	schválen	E01-7374		Institution de la Francophonie			4.5	letní	Ne
volitelný	schválen	E01-0632		Enseignement de la prononciation			4.5	letní	Ne
povinný	schválen	E01-0630	ON2306019	Les méthodes communicatives et le CECR	Vybrané kapitoly z didaktiky FJ	1	4.5	letní	Ano
povinný	schválen	E01-6151	ON2306043	Etudes des genres : roman	Práce s literárním textem	1	2	letní	Ano
povinný	schválen	E01-7376	ON2306010	Education comparée et systèmes éducatifs européens	Didaktika FJ IV: aktuální problémy	1	4.5	letní	Ano

Tabulka č. 3: Learning Agreement – ukázka studijního plánu absolventa pobytu v studijního programu Učitelství pro střední školy v období 2010/2011 až 2014/2015

Typ	Stav	Kód zahraniční	Kód domácí	Název zahraniční	Název domácí	Kredity	ECTS kredity	Semestr	Garantováno
povinný	schválen	2130512	ON2301003	African American Fiction	Úvod do současné literární teorie	2	5	zimní	Ano
povinný	schválen	2130519	ON2301001	Bilingualism (English)	Textová lingvistika a stylistika	2	5	zimní	Ano
povinný	schválen	2130520	ON2301005	J: American English	Základy lingvodidaktiky	2	4	zimní	Ano
povinný	schválen	2131495	ON2316012	J: Patterns of Russian/Soviet Cultural Life	Jazyková cvičení a realie A	2	4	zimní	Ano
povinný	schválen	2130521	ON2301003	Whiteness studies (English)	Úvod do současné literární teorie	2	4	zimní	Ano
volitelný	schválen	2130305		J: American Studies			3	zimní	Ne
volitelný	schválen	8014300		J: Survival Finnish, groups 1 and 2			2	zimní	Ne
volitelný	schválen	2131623a	ON2316012	Language and Culture A (Russian)	Jazyková cvičení a realie A	2	3	zimní	Ne
volitelný	schválen	2131623b	ON2316012	Language and Culture B (Russian)	Jazyková cvičení a realie A	2	2	zimní	Ne
volitelný	schválen	2130302		Oral expression (English)			2	zimní	Ne

Tabulka č. 5: Learning Agreement – ukázka studijního plánu absolventa pobytu v studijního programu Učitelství pro střední školy v období 2010/2011 až 2014/2015

Tabulka č. 5: Learning Agreement – ukázka studijního plánu absolventa pobytu v studijního programu Učitelství pro střední školy v období 2010/2011 až 2014/2015

<i>Typ</i>	<i>Stav</i>	<i>Kód zahraniční</i>	<i>Kód domácí</i>	<i>Název zahraniční</i>	<i>Název domácí</i>	<i>Kredity</i>	<i>ECTS kredity</i>	<i>Semestr</i>	<i>Garantováno</i>
povinný	schválen	2130519	ON2301008	Bilingualism	Sociolingvistika	1	5	zimní	Ano
povinný	schválen	2130531	ON2301005	Second Language Acquisition	Základy lingvodidaktiky	2	4	zimní	Ano
povinný	schválen	2130410	ON2301003	Shakespeare	Úvod do současné literární teorie	2	4	zimní	Ano
povinně volitelný	schválen	2130512	ON2301018	African American Fiction	Literatura a film	2	5	zimní	Ano
povinně volitelný	schválen	2130305	ON2301021	American Studies	Mediální angličtina I	2	3	zimní	Ano
povinně volitelný	schválen	2130513	ON2301019	Autobiography and Childhood	Aspekty genderu v literatuře I	2	6	zimní	Ano

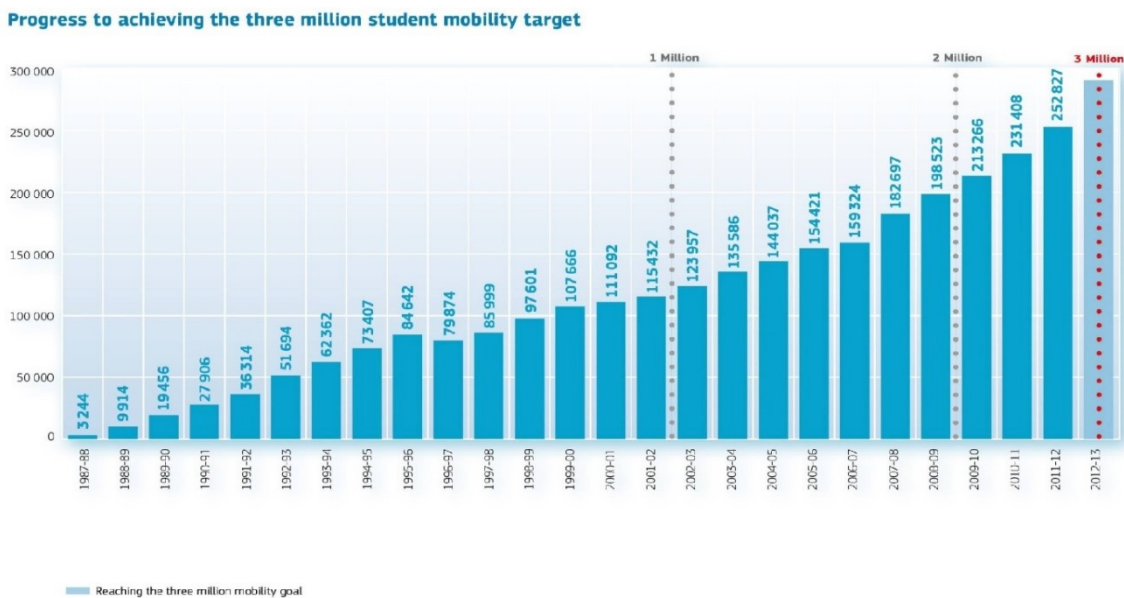
Tabulka . 6: Learning Agreement – ukázka studijního plánu absolventa pobytu v studijního programu Učitelství pro středn školy v období 2010/2011 až 2015/2014

Typ	Stav	Kód zahraniční	Kód domácí	Název zahraniční	Název domácí	Kredity	ECTS kredity	Semestr	Garantováno
povinn	schválen		ON2306009	Analyse de l'activité des lves et de l'enseignant	Didaktika Fj III - reflexe pedagogick	2	1		Ano
povinn	schválen		ON2306003	Langue classique et moderne, stylistique	Textov lingvistik II	2	3		Ano
povinn	schválen		ON2306006	Langue franaise et francophonie	Historie a současnost francouzsk	1	2		Ano
povinn	schválen		ON2306017	Littérature antique et mdivale	Nejstr francouzsk literatura	1	2		Ano
povinn	schválen		ON2306015	Littérature du 20me siècle	Francouzsk literatura 20. stolet II	2	2		Ano
povinn	schválen		ON2306010	Savoirs généraux de l'enseignant	Didaktika Fj IV - aktuln problmy	1	1		Ano
povinn	schválen		ON2306013	Stage d'observation et de pratique acompagne	Oborov pedagogick praxe II	1	2		Ano
povinn voliteln	schválen		ON2306018	Didactique et épistémologie du français	Didaktick komparace Fj a j	1	3		Ne

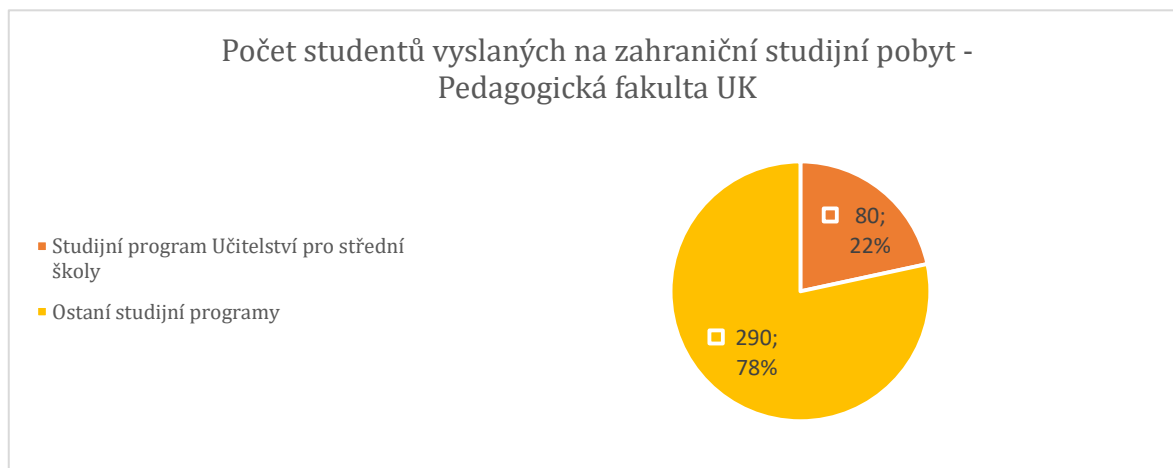
Typ	Stav	Kód zahraniční	Kód domácí	Název zahraniční	Název domácí	Kredity	ECTS kredity	Semestr	Garantováno
povinně volitelný	schválen		ON2306035	Thèmes et genres littéraires du M. Age	Četba starofrancouzských textů	1	2		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306023	M1: Littérature du Moyen Age	Překladecký seminář II	1	1		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306034	L3: Littérature du Moyen Age	Výběrový literární seminář IV	1	4		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306033	Littérature du XIXe siècle	Výběrový literární seminář III	1	2		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306039	Histoire littéraire et culturelle	Frankofonní literatura	1	1		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306032	Histoire du Théâtre	Výběrový literární seminář II	1	2		Ano
povinně volitelný	schválen		ON2306020	Forme du lyrisme	Vybrané kapitoly z lingvistiky I	1	2		Ano

9.2. Grafy

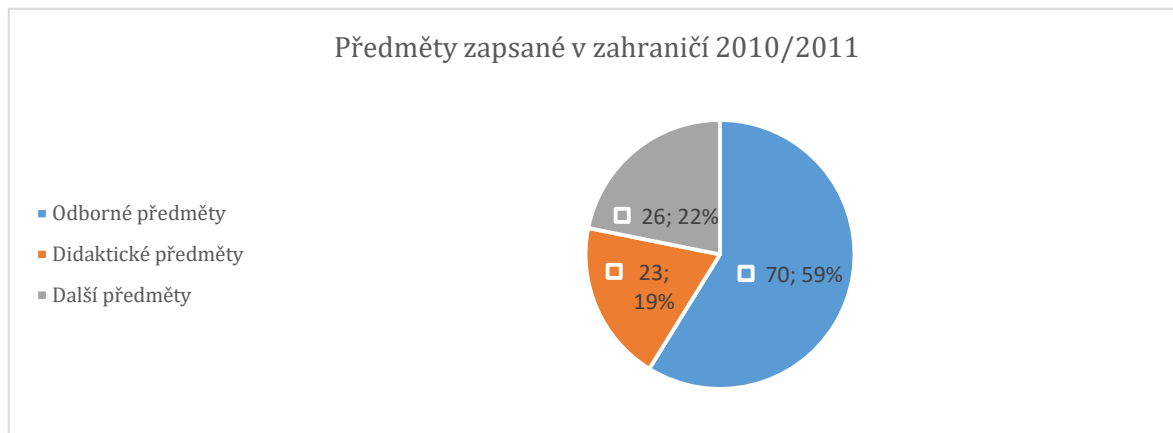
Graf . 1 Počet studentů uastnk se programu Erasmus v období 1987/88 až 2011/12 (přebřno z <http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-647 cs.htm>)

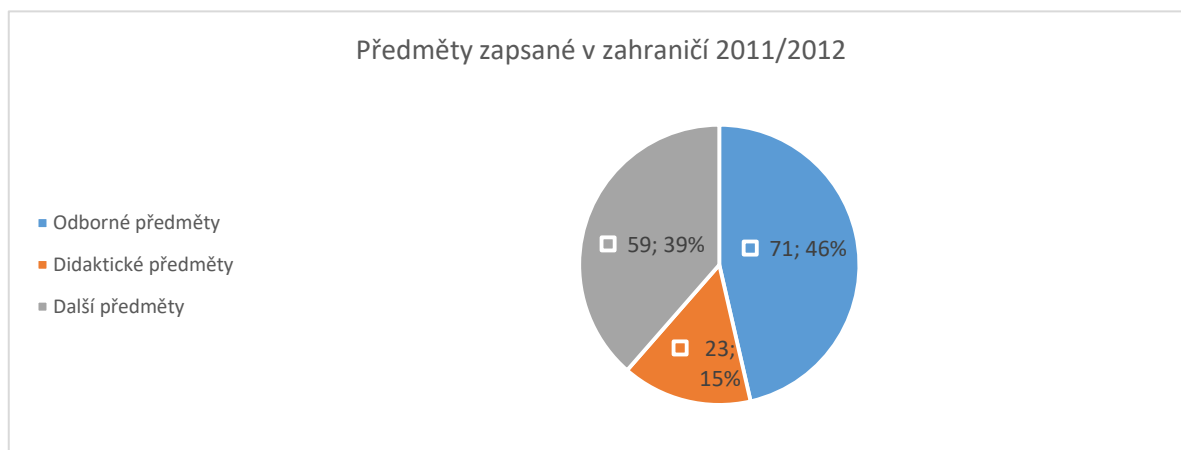
Graf . 2 Počet studentů vyslaných na zahraniční studijní pobyt – Pedagogick fakulta UK (2010/2011 – 2014/2015)

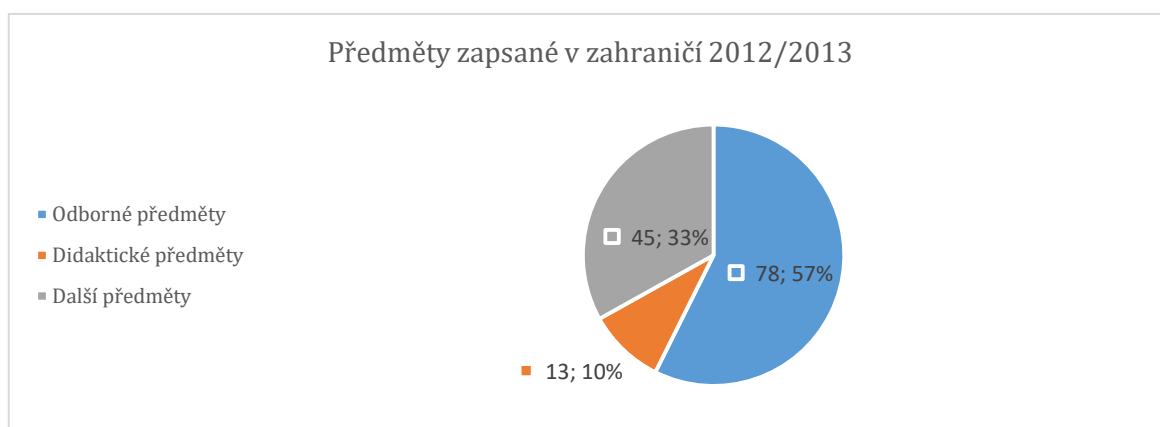
Graf . 3 Předměty zapsan v zahraničí 2010/2011

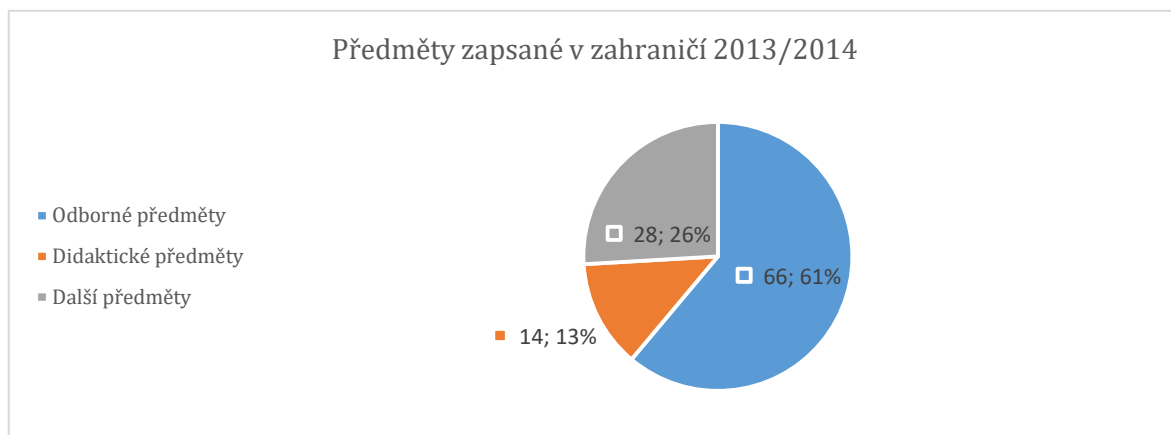
Graf . 4 Předměty zapsan v zahraničí 2011/2012

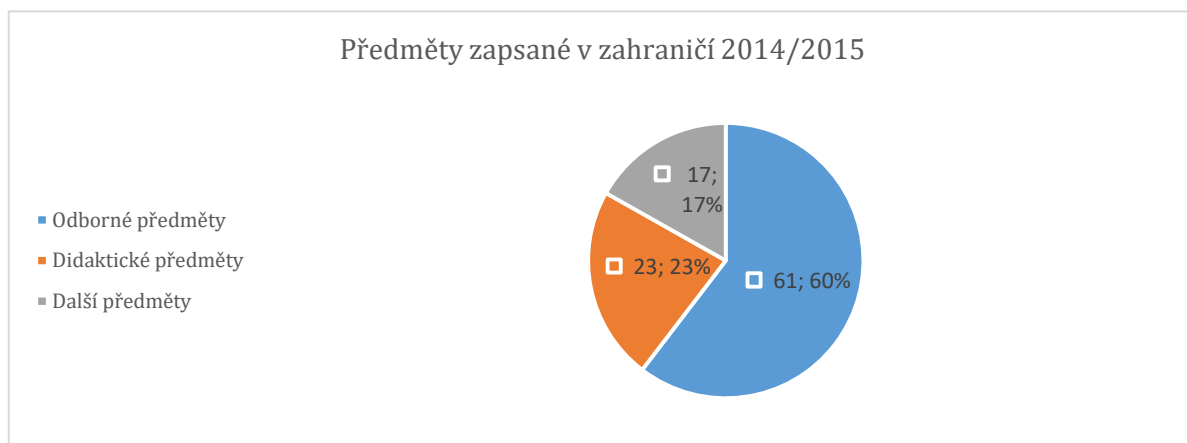
Graf . 5 Předměty zapsan v zahraničí 2012/2013

Graf . 6 Předměty zapsan v zahraničí 2013/2014

Graf . 7 Předměty zapsan v zahraničí 2014/2015

Graf . 8 Předměty zapsan v zahraničí celkem

